

Industriemonitor

Jaargang 6 – juli 2002

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2001-2002	= 2001 tot en met 2002
2001/2002	= het gemiddelde over de jaren 2001 tot en met 2002
2001/'02	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2001 en eindigend in 2002
1991/'92–2001/'02	= boekjaar enz. 1991/'92 tot en met 2001/'02

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers Utrecht

Inlichtingen

Tel. (045) 570 70 70
Fax (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2002.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Prijzen zijn excl. administratie- en
verzendkosten.
Prijs: € 92,50 per jaar (11 nummers)
Losse nummers € 12,50
Kengetal: K-2
ISSN 1384 - 6965

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

Hoofdartikel

Het world wide web in de industrie 1995-2002 5

Industrie totaal

Nederland en de industrie 9

Industrie per branche

Voedings- en genotmiddelenindustrie 13

Textiel-, kleding- en lederindustrie 19

Papier- en grafische industrie 25

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie 31

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie 37

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie 47

Gepubliceerde artikelen

52

Gepubliceerde producttabellen

53

Informatieservice

54

Alfabetische begrippenlijst

55

Andere CBS-publicaties

58

Het world wide web in de industrie 1995-2002 ¹

Kees van den Berg en Masja van Bommel ²

Het aandeel van de bedrijven dat beschikt over computers nadert gaandeweg het verzadigingspunt. Alleen die branches met in 2000 een achterstand op het gemiddelde (93%) verwachten voor 2002 nog ontwikkelingen op dit punt. Ruim driekwart van alle Nederlandse bedrijven maakt in 2000 gebruik van elektronische netwerken voor externe datacommunicatie: een toename van 31% ten opzichte van het aantal in 1995. Het totaal aantal bedrijven dat beschikt over een internetaansluiting is 71% in 2000, waarmee het bijna gelijk is aan het aantal bedrijven met externe datacommunicatie. Inmiddels is internet een van meest voorkomende manieren om via een computer van het eigen bedrijf te communiceren met een computer van derden. Waren er in 1995 nog veel bedrijven die niet over een internetaansluiting beschikten maar wel via andere netten (vaak gesloten, branche-gebonden netwerken) externe datacommunicatie met andere bedrijven onderhielden, in 2002 hebben deze bedrijven allemaal minstens een internetaansluiting. Dit gaat niet ten koste van de aansluiting op andere netwerken.

Computers en internet in de industrie

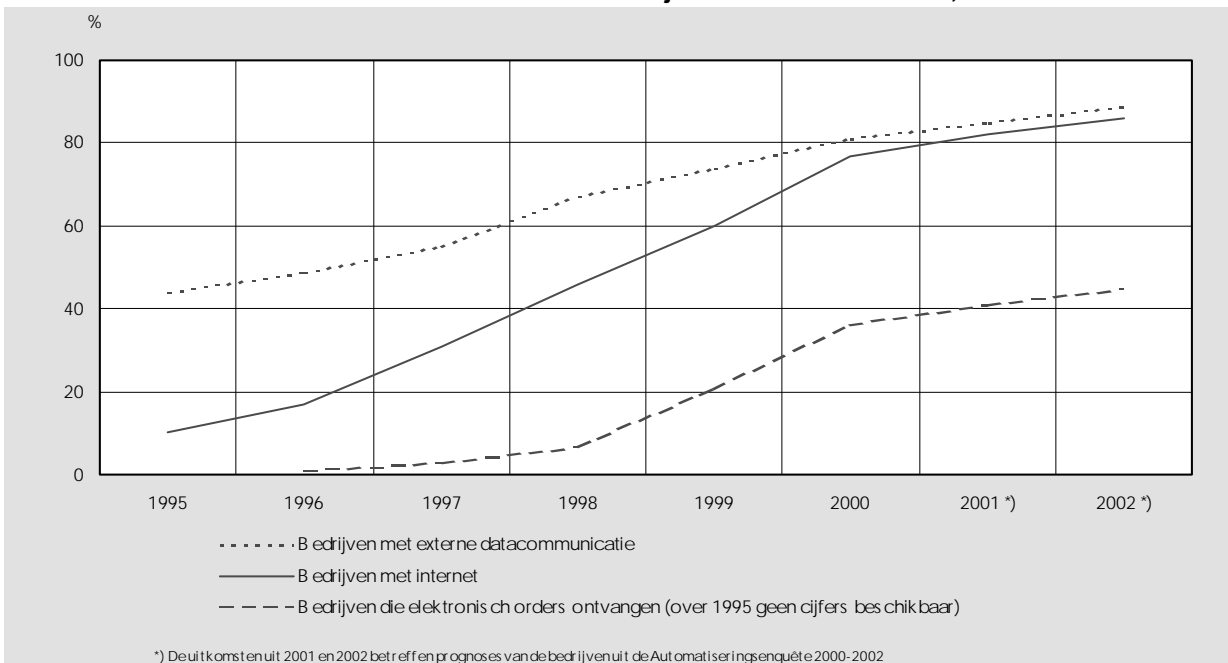
In 2000 beschikt 93% van de industriële bedrijven over computers. Hiermee doet de industrie het even goed als het totaal van alle bedrijven. Binnen de industrie heeft eigenlijk alleen de 'Textiel- en lederindustrie' een echte achterstand: "slechts" 83% van de bedrijven in deze bedrijfstak beschikt over computers. Dit is dan ook de enige bedrijfstak binnen de industrie waarbij voor 2002 nog een flinke toename van het aantal bedrijven met computers verwacht kan worden. In de 'Elektrotechnische industrie' beschikt eind 2000 praktisch ieder bedrijf over computers (99%).

Binnen de industrie maakt 81% van de bedrijven in 2000 gebruik van elektronische netwerken voor externe datacommunicatie, ten opzichte van 1995 een toename van 37%. Daarmee is het aandeel bedrijven met externe datacommunicatie binnen de industrie sinds 1995 sterker gestegen dan het aandeel van alle bedrijven, dat met 31% is toegenomen tot 76% in 2000.

Opzet van het onderzoek

De Automatiseringsenquête geeft jaarlijks inzicht in het gebruik van computers en externe datacommunicatie (w.o. via het internet) binnen het bedrijfsleven. Daarnaast geven de resultaten van de enquête informatie over specifieke toepassingen van externe datacommunicatie, zoals het plaatsen en ontvangen van orders of het afhandelen van financiële transacties. De industrie maakt over het algemeen meer dan gemiddeld gebruik van deze elektronische netwerken en van hun toepassingsmogelijkheden. De gepresenteerde gegevens zijn afkomstig van de jaarlijkse Automatiseringsenquête. Deze enquête neemt de administratieve automatisering waar bij bedrijven met 5 of meer werknemers. De beschreven populatie betreft circa 100.000 bedrijven. Naast gegevens over het gebruik van elektronische netwerken worden gegevens verzameld over het aantal computers, automatiseringspersoneel en -kosten en de investeringen in automatiseringsmiddelen.

Grafiek 1. Elektronische netwerken in de industriële bedrijven met ³ 5 werknemers, 1995-2002

Externe datacommunicatie

Meer dan 90% van de bedrijven in de 'Elektrotechnische industrie' en de 'Aardolie- en chemische industrie' gebruikt elektronische netwerken voor externe datacommunicatie. Flink lager zijn de percentages voor met name de bedrijven in de 'Textiel- en lederindustrie' en de 'Metaalproductenindustrie' (beide 75%).

Bijna 90% van de bedrijven in de industrie verwacht in 2002 gebruik te maken van externe datacommunicatie.

Het aantal bedrijven binnen de industrie dat is aangesloten op internet is ook meer dan gemiddeld toegenomen. In 1995 beschikt 10% van alle bedrijven in de industrie over internet, in 2000 is dat opgelopen tot meer dan driekwart van de bedrijven. Ook hier loopt de 'Elektrotechnische industrie' voorop, 96% van de bedrijven geeft aan in 2000 over een aansluiting op internet te beschikken. Bij de 'Voedings- en genotmiddelenindustrie' en 'Textiel- en lederindustrie' is ongeveer driekwart van de bedrijven op internet aangesloten. Circa 86% van de bedrijven in de industrie verwacht eind 2002 over een internetaansluiting te beschikken.

E-mailen, surfen en financiële transacties

De belangrijkste algemene gebruikstoepassingen van elektronische netwerken bij bedrijven zijn e-mailen, websurfen en het afhandelen van financiële transacties. Deze toepassingen worden door de industrie meer dan gemiddeld gebruikt. Het gebruik van elektronische netwerken voor het werven van personeel en het communiceren met overheden is binnen de industrie gemiddeld te noemen. Binnen de industrie zijn er nog wel verschillen in de intensiteit van het gebruik van elektronische netwerken. Intensief gebruik van internet vinden we onder andere binnen de 'Aardolie- en chemische industrie'. De 'Voedings- en genotmiddelenindustrie' maakt het minst intensief gebruik van de mogelijkheden van internet.

Elektronisch inkopen

Eén op de drie bedrijven binnen de industrie geeft aan in 2000 wel eens elektronisch goederen en diensten te bestellen. In 2002 verwacht bijna 40% van de bedrijven in de industrie voor dit doel gebruik te maken van elektronische netwerken. Binnen de

industrie worden elektronische netwerken hiermee vaker gebruikt ten behoeve van verkopen dan van inkopen. Landelijk gezien is dit precies andersom. Elektronisch bestellen komt vaak voor bij bedrijven in de 'Rubber- en kunststofindustrie', de 'Elektrotechnische industrie' en de 'Transportmiddelenindustrie'. Bedrijven in de 'Basismetalaalindustrie' en de 'Voedings- en genotmiddelenindustrie' maken het minst vaak gebruik van elektronische netwerken om orders te plaatsen.

Een eigen website

Bedrijven in de industrie beschikken iets vaker dan gemiddeld over een eigen website. Ruim 40% van de bedrijven in de industrie beschikt over een eigen website, terwijl gemiddeld iets meer dan een derde van alle bedrijven hierover beschikt. Van de bedrijven in de 'Aardolie- en chemische industrie' heeft in 2000 maar liefst tweederde een eigen website.

Opmerkelijk is het grote aantal bedrijven binnen de industrie dat de mogelijkheid biedt om via elektronische weg orders te ontvangen. In 2000 ontvangt 36% van de bedrijven binnen de industrie elektronisch orders. Dit is hoger dan het gemiddelde van 28% voor alle bedrijven. Koploper is de branche 'Uitgeverijen en drukkerijen' waarvan zelfs 59% van de bedrijven wel eens orders elektronisch ontvangt. Binnen de 'Voedings- en genotmiddelenindustrie' geeft slechts 13% van de bedrijven aan elektronisch orders te ontvangen.

Grote bedrijven meer on-line

Het gebruik van elektronische netwerken, het beschikken over internet en het gebruiken van de mogelijkheden van internet komen over het algemeen vaker voor bij grotere bedrijven dan bij kleinere bedrijven. Deze tendens geldt ook voor de bedrijven in de industrie. Binnen de verschillende gehanteerde bedrijfsgrootten (5 tot 20; 20 tot 100; 100 en meer werknemers) doet de industrie het vaak iets beter dan het gemiddelde van alle bedrijven bij dezelfde bedrijfsgrootte. Zo ontvangt in 2000 in de industrie 35% van de kleine bedrijven (5 tot 20), en 44% van de grote bedrijven (100 en meer) elektronisch orders. Het gemiddelde van alle bedrijven bij dezelfde bedrijfsgrootte bedraagt respectievelijk 27% en 32%.

Tabel 1. Bedrijven¹⁾ die elektronische netwerken gebruiken naar activiteit, naar bedrijfsactiviteit, 2000-2002

	Bedrijven	Websurfen		E-mail		Financiële transacties ²⁾		Werven van personeel ³⁾		
		2000	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾
		%								
Industrie	16.207	71	79	73	84	72	78	17	27	
w.v.										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2.538	56	64	47	72	69	78	11	29	
Textiel- en lederindustrie	786	67	69	67	71	64	66	8	16	
Papierindustrie	280	78	83	81	88	74	80	12	18	
Uitgeverijen en drukkerijen	2.091	75	77	86	88	71	73	27	34	
Aardolie- en chemische industrie	533	86	88	86	90	78	83	31	40	
Rubber- en kunststofindustrie	673	81	84	84	86	77	81	16	22	
Basismetalenindustrie	152	74	83	76	88	67	80	18	28	
Metaalproductenindustrie	2.900	72	85	78	94	80	83	13	27	
Machine-industrie	1.940	71	82	74	85	69	76	20	28	
Elektrotechnische industrie	1.073	85	90	90	90	75	87	32	35	
Transportmiddelenindustrie	771	78	82	83	87	71	77	23	30	
Overige industrie	2.470	67	80	67	82	69	74	6	15	
Landbouw, bosbouw en visserij	4.538	57	64	57	70	57	66	5	8	
Delfstoffenwinning ⁶⁾	127	73	87	76	90	61	74	10	18	
Energie- en waterleidingbedrijven	76	96	99	99	99	84	86	50	62	
Bouwnijverheid	12.954	53	62	56	70	58	64	7	12	
Handel, horeca en reparatie	34.753	61	71	65	75	61	69	14	22	
Vervoer, opslag en communicatie	6.583	58	63	59	69	60	64	10	17	
Financiële en zakelijke dienstverlening	19.585	76	80	79	85	69	75	31	39	
Zorg en overige dienstverlening	13.178	66	78	74	84	52	62	20	30	
Totaal	108.001	65	73	68	78	63	69	17	25	

Tabel 1. Bedrijven¹⁾ die elektronische netwerken gebruiken naar activiteit, naar bedrijfsactiviteit, 2000-2002 (vervolg)

	Bedrijven	Communicatie met de overheid ⁴⁾		Opvragen van betaalde info ⁵⁾		Bestellen goederen / diensten		Doen van betalingen ⁶⁾		
		2000	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾	2000	2002 ⁷⁾
		%								
Industrie	16.207	18	24	18	25	34	39	13	16	
w.v.										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2.538	6	15	9	13	15	22	2	3	
Textiel- en lederindustrie	786	19	22	13	22	29	33	12	16	
Papierindustrie	280	26	38	26	35	38	43	16	18	
Uitgeverijen en drukkerijen	2.091	18	20	17	19	37	40	22	23	
Aardolie- en chemische industrie	533	37	44	36	41	44	47	13	15	
Rubber- en kunststofindustrie	673	32	34	31	38	50	57	18	26	
Basismetalenindustrie	152	21	30	16	37	23	27	7	9	
Metaalproductenindustrie	2.900	20	25	20	32	36	46	14	18	
Machine-industrie	1.940	22	32	14	21	41	46	16	23	
Elektrotechnische industrie	1.073	22	35	17	24	49	52	8	11	
Transportmiddelenindustrie	771	18	19	26	32	42	47	20	27	
Overige industrie	2.470	15	21	21	27	27	32	10	14	
Landbouw, bosbouw en visserij	4.538	13	17	10	14	22	23	6	8	
Delfstoffenwinning	127	17	23	27	31	32	35	10	10	
Energie- en waterleidingbedrijven	76	49	49	29	41	59	62	8	8	
Bouwnijverheid	12.954	8	11	8	14	23	25	9	12	
Handel, horeca en reparatie	34.753	17	21	13	20	35	39	14	19	
Vervoer, opslag en communicatie	6.583	16	19	13	18	24	26	11	13	
Financiële en zakelijke dienstverlening	19.585	28	32	30	37	44	47	21	24	
Zorg en overige dienstverlening	13.178	30	38	13	19	35	42	10	16	
Totaal	108.001	19	24	16	23	34	38	13	17	

¹⁾ Bedrijven met 5 of meer werknemers.

²⁾ Bijvoorbeeld Telebankieren.

³⁾ Zelf zoeken in vacaturebanken en/of zelf vacatures plaatsen.

⁴⁾ Bijvoorbeeld BTW-, VB- en andere belastingaangiftes, subsidie-aanvragen, vergunningen.

⁵⁾ Bijvoorbeeld raadplegen betaalde databanken.

⁶⁾ Betalen van elektronisch bestelde goederen/diensten.

⁷⁾ Prognose van de bedrijven uit de Automatiseringsenquête 2000-2002.

Tabel 2. Bedrijven¹⁾ die aanbieden via elektronische netwerken, 2000-2002

	Bedrijven	Presentatie eigen bedrijf ²⁾		Elektronisch ontvangen van orders		Ontvangen van elektronische betaling ³⁾		Klantondersteuning ⁴⁾		
		2000	2000	2002 ⁵⁾	2000	2002 ⁵⁾	2000	2002 ⁵⁾	2000	2002 ⁵⁾
		%								
Industrie	16207	42	60	36	45	8	11	13	19	
w.v.										
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2538	28	49	13	21	2	4	3	10	
Textiel- en lederindustrie	786	26	54	35	46	8	8	13	24	
Papierindustrie	280	46	60	45	59	12	18	11	20	
Uitgeverijen en drukkerijen	2091	52	68	59	61	11	14	14	16	
Aardolie- en chemische industrie	533	67	73	42	48	13	16	29	36	
Rubber- en kunststofindustrie	673	46	71	42	52	10	21	14	27	
Basismetalaalindustrie	152	41	66	36	46	11	13	13	18	
Metaalproductenindustrie	2900	37	58	39	59	10	16	9	13	
Machine-industrie	1940	44	58	36	45	3	9	21	23	
Elektrotechnische industrie	1073	58	73	47	47	7	9	33	37	
Transportmiddelenindustrie	771	49	65	41	43	11	16	16	27	
Overige industrie	2470	40	59	27	36	8	9	9	15	
Landbouw, bosbouw en visserij	4538	11	20	23	26	9	11	4	7	
Delfstoffenwinning	127	38	46	18	24	5	7	13	17	
Energie- en waterleidingbedrijven	76	61	80	34	41	13	13	29	37	
Bouwnijverheid	12954	23	37	11	15	3	4	2	2	
Handel, horeca en reparatie	34753	36	52	31	37	7	11	12	18	
Vervoer, opslag en communicatie	6583	33	48	34	42	8	12	11	17	
Financiële en zakelijke dienstverlening	19585	52	65	33	38	11	14	23	27	
Zorg en overige dienstverlening	13178	40	57	19	24	4	5	7	11	
Totaal	108001	37	53	28	34	7	10	12	16	

¹⁾ Bedrijven met 5 of meer werknemers.

²⁾ Bijvoorbeeld via een homepage/website.

³⁾ Betalingen behorende bij de elektronisch ontvangen orders.

⁴⁾ After sales service e.d.

⁵⁾ Prognose van de bedrijven uit de Automatiseringsenquête 2000-2002.

¹⁾ De informatie in dit artikel is ontleend aan de publicatie 'De digitale economie 2002'.

²⁾ De auteurs van dit artikel zijn beiden werkzaam bij de Divisie Bedrijfseconomische Statistieken van het CBS.

Nederland en de industrie

De Nederlandse economie toont in mei nog geen tekenen van herstel. De omzet van de industrie verandert in april nauwelijks en de productie daalt meer dan in het eerste kwartaal. De bedrijvigheid is van april op mei gelijk gebleven. Voor juni tot en met augustus verwachten de ondernemers een lichte toename. Ook verwachten zij dit jaar veel meer te investeren.

De economie toont nog geen tekenen van herstel

De Nederlandse economie toont in mei nog geen tekenen van herstel. Ook vorige maand maakte de economische ontwikkeling een pas op de plaats. De industriële productie is in april zelfs sterker teruggelopen dan in het eerste kwartaal. Het producentenvertrouwen van de industriële ondernemers is in mei nagenoeg gelijk gebleven. De consumptie is in april meer toegenomen dan in het eerste kwartaal. Ook is het gunstig voor de economie dat de inflatie nog steeds licht afneemt. Het vertrouwen van de consumenten blijft dalen. In juni is de vertrouwensindex vier punten lager dan in mei. Een lichtpunt is dat de ondernemers in de industrie verwachten dit jaar flink meer te investeren. Veel van de voor 2001 geplande investeringen zijn doorgeschoven naar 2002. Het aantal vacatures in de industrie is vergeleken met een jaar eerder met 6 duizend teruggelopen. Eind maart stonden nog 18 duizend vacatures open. Het aantal geregistreerde werklozen blijft stijgen.

Omzet industrie verandert nauwelijks

De omzet van de industrie is in april ruim 1% hoger. Dit is te danken aan de ontwikkeling op de buitenlandse markt. Hier is de omzet met bijna 3% toegenomen. Op de binnenlandse markt blijft de omzet nagenoeg gelijk. Twee factoren hebben een belangrijk, doch tegengesteld, effect op de omzet. De gedaalde afzetprijzen hebben een negatief effect: de afzetprijzen zijn 2,2% lager dan een jaar geleden. Daarnaast telt april dit jaar een werkdag meer. Gecorrigeerd voor deze effecten daalt het volume van de gemiddelde dagomzet in april met bijna 2%. Op de binnenlandse markt is er een daling van bijna 5%, op de buitenlandse markt daarentegen een stijging van 0,7%.

Productie daalt sterker

De industriële productie in april ligt 5,6% lager dan in dezelfde maand in 2001. Daarmee is de productie sterker teruggelopen dan in het eerste kwartaal, toen 3,6% minder werd geproduceerd dan een jaar eerder. Met name bij de consumptiegoederenindustrie is een terugval te zien. Deze industrietak werkt vooral voor de binnenlandse markt. In april is de productie het sterkst gedaald in de metaalindustrie. Ook in de voorgaande maanden was dat het geval. De metaal neemt ongeveer eenderde van de totale industriële productie voor haar rekening.

Orderontvangst stijgt

De waarde van de orderontvangsten is in april 2002 ruim 6% hoger dan in april vorig jaar. De buitenlandse orders zijn verantwoordelijk voor deze stijging. De waarde hiervan is met bijna 12% toegenomen. De waarde van de binnenlandse orders is daarentegen met 3% afgenomen.

Uit de Conjunctuurtest van mei 2002 blijkt dat de orderontvangst in deze maand ten opzichte van de vorige maand onveranderd is gebleven. De index van de orderpositie, waarin de werkvoorraad tot uitdrukking komt, is in mei uitgekomen op 94,4 (juni 2000=100). Dit is één indexpunt hoger dan het niveau van april. De ondernemers beoordelen de orderpositie dan ook als iets minder slecht dan in april. Uit de Conjunctuurtest blijkt verder dat de bedrijvigheid in mei licht is toegenomen ten opzichte van april.

Investeringsverwachtingen hoog

De ondernemers in de industrie verwachten dat hun investeringen dit jaar 21% hoger uitkomen dan in 2001. Met deze groei zullen de investeringen in 2002 bijna 9,5 miljard euro gaan bedragen. De verwachte investeringsgroei is hoofdzakelijk het gevolg van het vooruitschuiven van investeringen die voor 2001 gepland waren. Dit verschijnsel zien we vooral in de chemische industrie. Het uitstel zorgde in 2001 voor een daling van de investeringen in de industrie met 5% ten opzichte van 2000. Vrijwel alle ondernemers zijn voorzichtig als het gaat om de verwachtingen voor 2003. De investeringen zullen volgens hen terugvallen naar het niveau van 2001.

Producenten zijn even somber

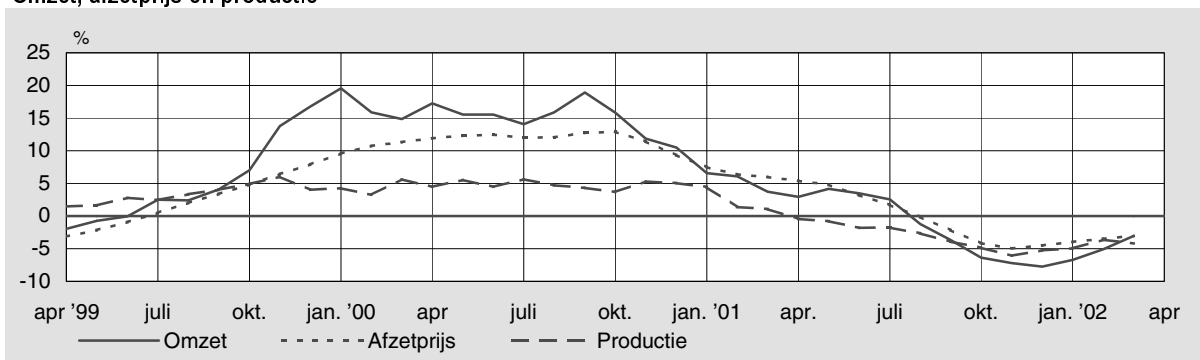
Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, is in mei uitgekomen op -2,3. Dat is nagenoeg gelijk aan het vertrouwen in april (-2,0). In november 2001 bereikte het vertrouwen van de ondernemers een dieptepunt. Sindsdien is het geleidelijk aan verbeterd. In april valt het vertrouwen weer wat terug en dit blijft in mei ongewijzigd. Het oordeel over de voorraden eindproduct is vrijwel niet veranderd. Per saldo vindt circa 6% van de ondernemers de voorraden gereed product nog te groot.

Verwachtingen

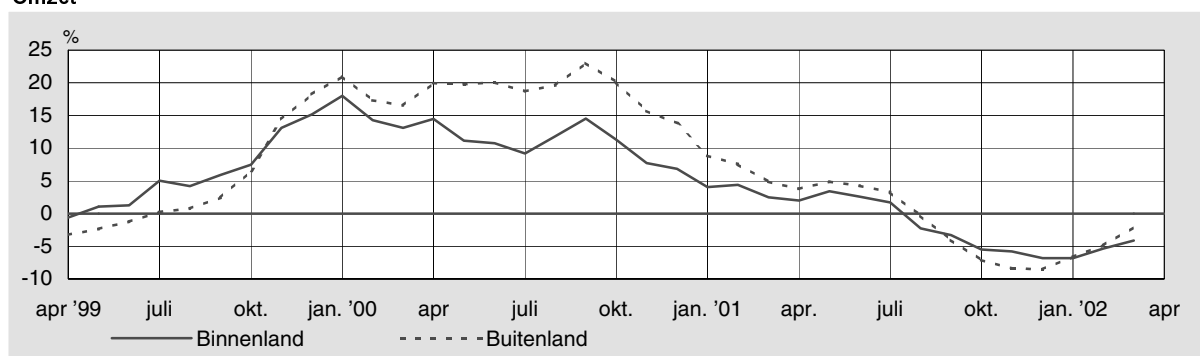
De ondernemers in de industrie verwachten voor juni tot en met augustus dat de bedrijvigheid niet verandert. Tevens verwachten zij gelijk blijvende verkoopprijzen.

Procentuele ontwikkeling t.o.v. dezelfde periode voorgaand jaar (3-maands voortschrijdend gecentreerd gemiddelde)

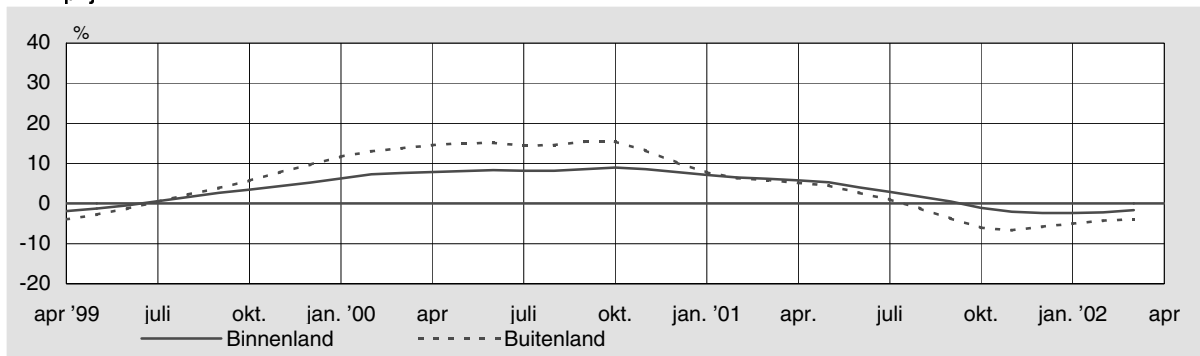
Omzet, afzetprijs en productie

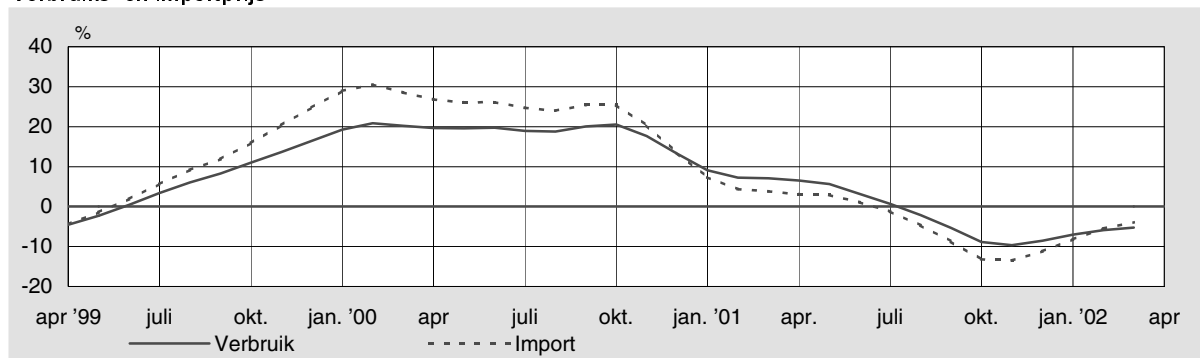
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1

Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001		2002	2001		2002				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
<i>1995=100</i>												%	
Industrie													
Omzet (waarde)		136,3	136,3	135,1	141,1	137,2	128,2	143,8	132,0	123,1	137,3	133,7	1,3
binnenland		131,5	131,0	130,0	135,7	133,1	123,1	139,5	128,6	117,3	133,3	128,3	-0,2
buitenland		140,8	141,3	139,9	146,2	141,1	133,1	147,9	135,2	128,6	141,0	138,8	2,7
Ontvangen orders (waarde)		141,1	146,5	142,0	137,1	131,8	133,9	147,4	127,9	125,0	135,4	135,9	6,2
binnenland		137,3	142,9	141,7	134,7	125,9	130,9	147,4	132,4	116,0	137,6	128,4	-3,0
buitenland		143,3	148,6	142,2	138,5	135,3	135,8	147,4	125,3	130,3	134,0	140,3	11,9
Afzetprijs		114,1	115,7	116,6	118,3	112,3	112,6	117,0	117,9	112,1	113,8	115,3	-2,2
binnenland		110,4	113,5	114,3	115,0	111,2	111,8	114,6	114,8	111,6	112,7	114,0	-0,7
buitenland		116,5	117,2	118,1	120,4	113,0	113,1	118,6	119,9	112,4	114,6	116,2	-3,1
Verbruiksprijs		121,9	121,9	123,7	125,5	116,3	116,4	124,0	123,9	115,8	118,9	118,7	-4,2
import		132,0	127,9	129,9	132,4	120,5	122,7	128,8	128,6	121,4	126,6	126,4	-1,7
Productie (volume gemiddelde dag)		114,3	111,9	111,9	118,6	112,5	107,8	116,5	119,8	109,5	113,5	113,1	-5,6
Productie (seizoengecorrigeerd)		114,3	111,9	113,3	113,3	109,5	109,3	114,0	114,1	109,8	111,2	107,8	-5,5
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		114,4	113,3	112,8	114,9	116,3	110,2						-2,3
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	28	23	25	25	19	18						-28,0
ontstaan	1000	114	91	27	27	18	19						-29,6
vervuld	1000	114	98	28	26	19	19						-32,1
Aantal bedrijven ³⁾													
Uitgesproken faillissementen	1	428	503	103	99	151	160						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	1241	.	325	299	.	.						
<i>1995=100</i>													
Nederland													
Bruto binnenlands product (volume, mp)		119,8	121,2	119,1	123,9	124,2	119,1						0,0
Gezinsconsumptie (volume)		121,7	123,2	119,7	125,0	127,4	121,2						1,3
Bedrijfsinvesteringen (volume)		132,7	130,0	131,7	137,7	136,5	128,6						-2,2
Invoer van goederen en diensten (volume)		144,3	145,7	148,4	146,2	145,6	141,9						-4,4
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		141,0	142,4	145,2	141,6	144,3	140,1						-3,4
Geregistreerde werkloosheid ⁴⁾	1000	2247	1751	176	132	135	161	155	134	161	167	159	
Vacatures													
openstaand ²⁾	1000	203	197	216	218	164	178						-17,6
ontstaan	1000	1018	945	270	273	194	213						-21,1
vervuld	1000	997	986	258	270	200	200						-22,5
Uitzenduren en uren aan derden ⁵⁾	mln uren	365,4	.	84,8	87,7	.	.						
Aantal bedrijven ³⁾													
Uitgesproken faillissementen ⁶⁾	1	3579	4328	998	1052	1152	1212						
Energieverbruik	PJ	3050	.	926	700	.	.						
Consumentenvertrouwen													
economische klimaat ⁷⁾	7)	24	1	15	-1	-9	-5	5	0	-4	-9	-14	
koopbereidheid ⁷⁾	7)	24	-25	8	-25	-41	-21	-13	-26	-20	-24	-33	
Consumentenprijsindexcijfers		111,4	116,4	114,6	116,3	117,6	119,0	115,7	116,4	118,8	119,9	120,6	3,6
CBS-koersindex algemeen		937,9	799,0	893,8	824,1	677,1	702,1	812,7	808,8	686,2	726,8	725,7	
Gemiddeld rendement staatsleningen	%	5,34	4,83	4,85	5,00	4,50	4,91	4,79	4,91	4,85	5,12	5,09	

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

³⁾ Stand per 1 januari.

⁴⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁵⁾ Uitzenduren volgens overeenkomst "voor de duur van de opdracht" en uren van arbeidskrachten in dienst van het uitzendbureau "voor bepaalde of onbepaalde tijd".

⁶⁾ Bedrijven en instellingen.

⁷⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-).

Tabel 2.1
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		²⁾ 2000		2001		2002		2002					
		2000	2001	2001	2002	2002	2002	2002	2002				
			1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.	mei		
Producentenvertrouwen		6,7	-1,8	1,8	-1,5	-2,5	4,9	-1,4	-1,0	-1,3	-2,0	-2,3	-2,7
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		7	-3	0	-3	-5	-5	2	-5	4	2	2	-2
binnenlandse markt		6	-1	0	2	-1	-5	1	1	8	1	0	-2
buitenlandse markt		6	-5	-1	-7	-8	-4	3	-10	-1	4	2	-3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		6	-1	2	-1	-3	-2	3	-5	3	1	6	0
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,6	84,1	84,7	84,8	83,7	83,3	83,0					83,7
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	79	79	80	78	79	80	80					79
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	5	11	8	11	13	13	13					13
tekort aan arbeid	%	9	5	5	6	5	2	2					4
te geringe productiecapaciteit	%	3	2	1	2	1	2	1					2
overige belemmeringen	%	5	4	6	3	2	3	4					3
Orderpositie	⁴⁾	100,3	96,2	99,7	97,2	94,5	93,3	92,8	98,0	97,5	93,4	94,4	93,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		0	-12	-6	-10	-13	-17	-16	-11	-9	-15	-17	-15
orderpositie totaal		4	-10	-2	-9	-11	-17	-12	-9	-8	-13	-11	-13
orderpositie buitenland		8	-9	-1	-9	-11	-15	-9	-7	-8	-5	-4	-11
productiecapaciteit		-2	5	1	3	7	8	7					6
voorraden gereed product		1	7	6	7	7	8	6	7	7	7	6	7
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		6	0	-3	0	-1	4	1					1
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		6	-2	-4	-1	-2	-2	2					-1
buiten Europese Unie		7	-2	-2	-1	-4	-2	0					-2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		17	-1	2	-4	-5	4	9					1
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	3	9	3	6	-4	10	5	3	6	2	4
verkoop prijs komende 3 mnd		15	2	5	-1	0	1	5	2	1	7	3	2
personeelssterkte komende 6 mnd		3	-8	3	-5	-14	-15	-13					-12
toe- of afname personeelssterkte	%	0,2	-0,7	0,5	-0,5	-1,4	-1,4	-0,9					-1,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

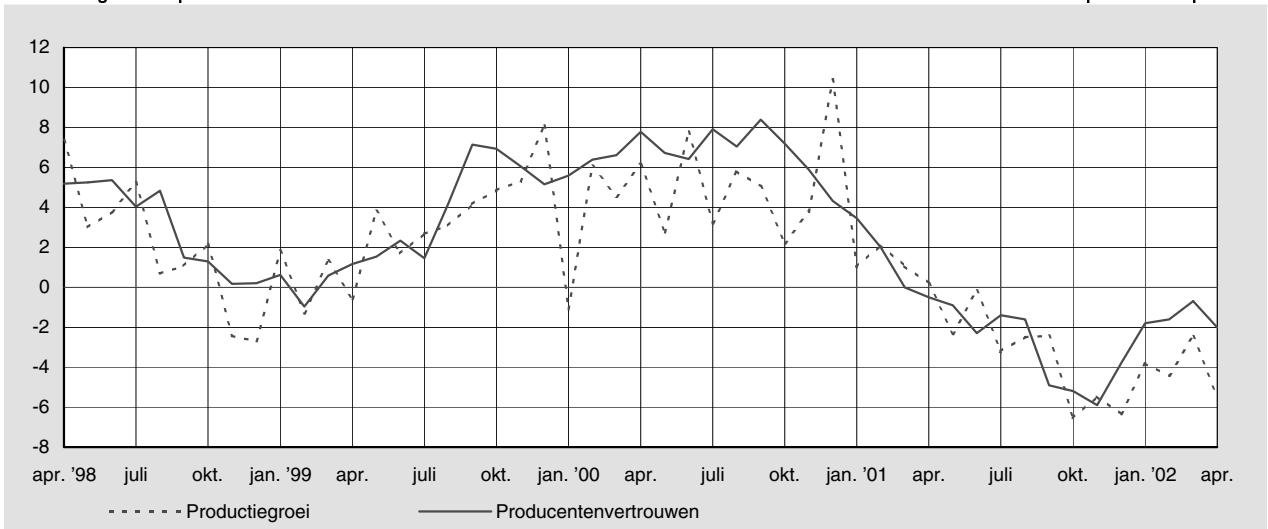
²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Productiegroei en producentenvertrouwen

april 1998 - april 2002

Voedings- en genotmiddelenindustrie

In april 2002 is de omzet van de voedings- en genotmiddelenindustrie 7% hoger dan in april 2001. Het volume van de gemiddelde dagomzet komt 2% hoger uit. De bedrijvigheid neemt in mei sterker toe dan verwacht mocht worden, terwijl de verkopen nauwelijks stijgen. De ontevredenheid over de verkopen en de afzet houdt dan ook aan. Voor juni tot en met augustus 2002 verwachten de ondernemers dat zowel de verkoopprijzen als de bedrijvigheid stabiel blijven.

Omzet stijgt in april meer dan in eerste kwartaal

In april is de omzet van de voedings- en genotmiddelenindustrie 7% hoger dan in april 2001. In het eerste kwartaal van 2002 bedroeg de omzetgroei nog 3%. De toename in april is vooral zo groot, omdat in april vorig jaar de omzet erg laag was.

De omzetstijging doet zich voor op de hele afzetmarkt. Op de buitenlandse markt is de omzetstijging bijna 9% en op de binnenlandse markt bijna 6%.

De afzetprijzen zijn slechts 0,3% lager dan in april vorig jaar. De ontwikkeling van de afzetprijs blijft op beide markten beperkt, maar beweegt zich wel in tegengestelde richting. Op de buitenlandse markt liggen de afzetprijzen 0,7% lager, terwijl ze op de binnenlandse markt juist 0,1% hoger liggen.

Met dit bescheiden prijseffect moet echter wel rekening gehouden worden bij de bepaling van het volume van de gemiddelde dagomzet. Bovendien heeft april 2002 een werkdag meer dan april 2001. Uiteindelijk resulteert dan een volume van de gemiddelde dagomzet dat 2% groter is dan in april vorig jaar. Dit volume is voor de binnenlandse markt slechts 0,3% groter en voor de buitenlandse markt bijna 4% groter.

Er is in april minder geproduceerd. Het volume van de gemiddelde dagproductie ligt 2% lager dan in april vorig jaar. Dit betekent dat meer uit voorraad geleverd is, aangezien het volume van de gemiddelde dagomzet wel is toegenomen.

Bedrijvigheid stijgt sterker dan verwacht

Uit de Conjunctuurtest van mei komt naar voren dat de bedrijvigheid sterker is gestegen dan verwacht mocht worden, gelet op de tijd van het jaar. De bedrijvigheid is van april op mei fors gestegen. Normaal gesproken blijft het bij een stijging in deze tijd van het jaar.

Over de hele linie van de branche neemt de bedrijvigheid toe, zij het niet overal in dezelfde mate. In de zuivelindustrie en de slachterijen en vleesverwerking doet zich een zeer forse stijging voor. Voor dat laatste deel van de branche is een sterke opleving in mei de afgelopen jaren wel gebruikelijk. In de diervoederindustrie en de dranken- en tabakverwerkende industrie neemt de bedrijvigheid ook flink toe. De broodfabrieken en bakkerijen en de overige voedings- en genotmiddelenindustrie laten respectievelijk een stijging en een lichte stijging van de bedrijvigheid zien.

Verkopen stijgen nauwelijks

In mei stijgen de verkopen nauwelijks ten opzichte van die in april. Dat is het gebruikelijke beeld voor mei. De buitenlandse verkopen zijn stabiel gebleven. Dat is een kleine tegenvaller, omdat normaal gesproken de verkopen licht stijgen. Ook de verkopen in eigen land blijven stabiel, maar dat is wel een gebruikelijke ontwikkeling.

De producenten in de diervoederindustrie zijn de enigen die hun verkopen fors zien stijgen. Vooral de buitenlandse verkopen zijn fors hoger, maar ook de verkopen in eigen land nemen toe.

De verkopen in de zuivelindustrie dalen licht en dat is net als in april het gevolg van een zeer forse daling van de verkopen in het buitenland. Ook in de broodfabrieken en bakkerijen nemen de verkopen af, maar daar is dat het gevolg van fors dalende binnenlandse verkopen. Een daling van de verkopen is voor dit deel van de branche overigens heel ongebruikelijk in mei.

Stemming wisselt sterk onder producenten

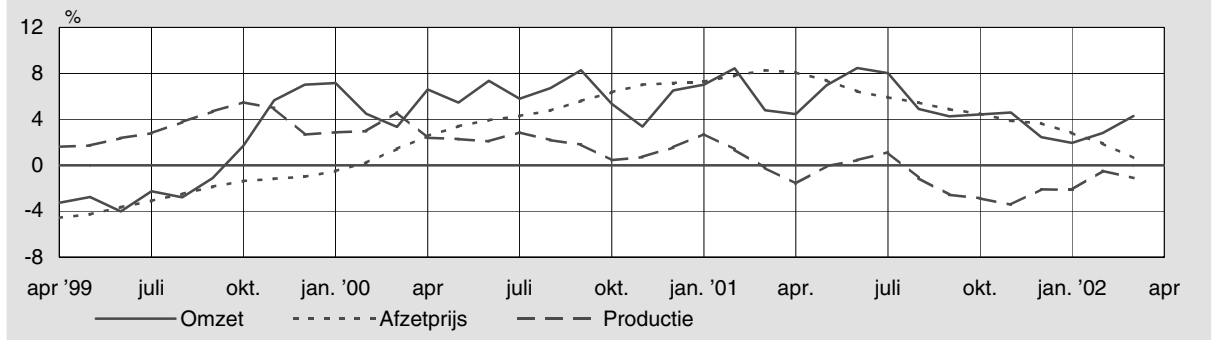
De ondernemers in de voedings- en genotmiddelenindustrie blijven ontevreden over de verkopen in mei. Producenten in de diervoederindustrie zijn door de flink toegenomen verkopen iets beter te spreken over hun verkopen. Toch zijn zij nog verre van tevreden. Opvallend is verder dat de ondernemers in de slachterijen en vleesverwerking niet lijken te reageren op de verkoopstijging. Zij blijven net zo ontevreden als in april.

Over de totale afzet zijn de producenten in de voedings- en genotmiddelenindustrie in mei even ontevreden als in april. Net als in april zijn de producenten in de dranken- en tabakverwerkende industrie tevreden, maar zij zijn een uitzondering op de rest. De ontevredenheid over de buitenlandse afzet neemt iets toe voor de totale branche en dat is vooral het gevolg van de verslechterde stemming in de broodfabrieken en bakkerijen en de dranken- en tabakverwerkende industrie.

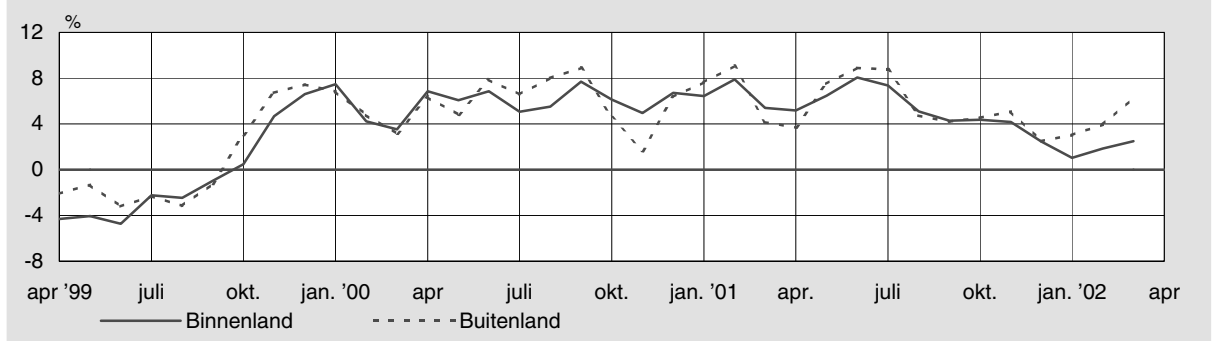
Verwachtingen

Voor juni tot en met augustus verwachten de producenten in de voedings- en genotmiddelenindustrie dat zowel de bedrijvigheid als de verkoopprijzen stabiel blijven. Opvallend is dat men in de slachterijen en vleesverwerking een prijsdaling voorziet, terwijl normaal een stijging wordt verwacht. Ook over de bedrijvigheid is men hier minder optimistisch. Dat geldt ook voor de diervoederindustrie en de zuivelindustrie.

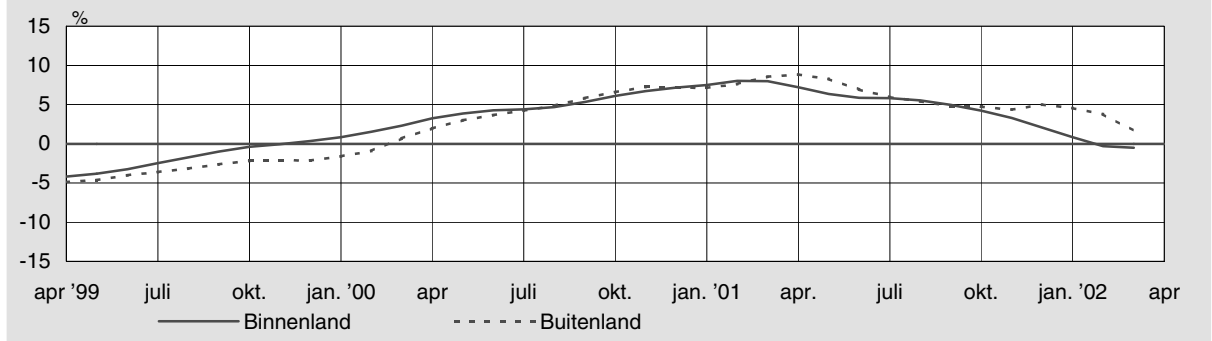
Omzet, afzetprijs en productie

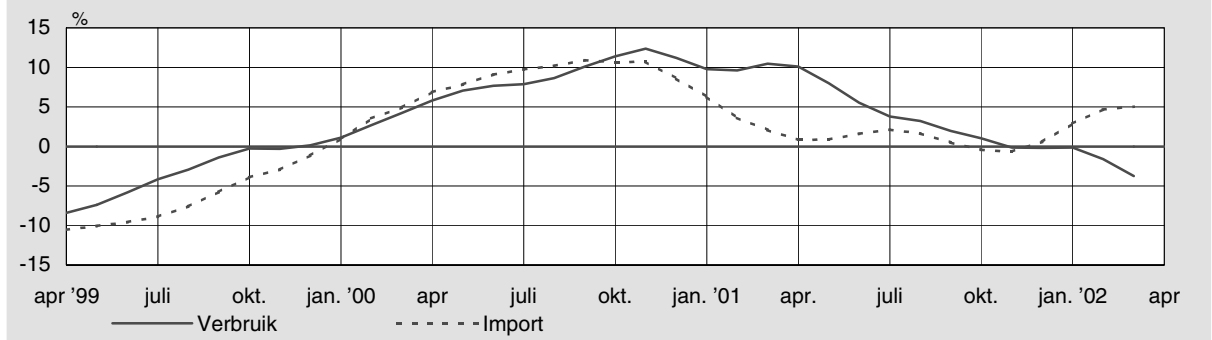
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1

Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		116,0	123,0	119,2	123,9	126,9	122,6	122,7	113,5	118,6	125,8	121,5	7,0
binnenland		110,4	116,8	113,4	117,1	122,0	115,5	118,1	108,8	110,2	120,1	114,9	5,7
buitenland		122,9	130,7	126,4	132,4	132,9	131,3	128,5	119,4	128,9	132,9	129,5	8,5
Afzetprijs		105,5	111,9	110,5	112,3	112,9	112,6	112,1	112,8	112,4	112,6	112,5	-0,3
binnenland		104,4	110,4	110,1	110,0	110,7	109,8	111,4	110,4	109,8	110,0	110,5	0,1
buitenland		106,5	113,2	110,9	114,2	114,7	115,1	112,7	114,9	114,6	114,9	114,2	-0,7
Verbruiksprijs		105,8	111,1	110,5	112,3	111,2	108,7	113,4	113,4	109,4	108,4	106,0	-6,6
import		112,5	114,0	112,4	113,1	115,1	117,7	111,9	111,8	118,6	117,7	116,7	4,4
Productie (volume gemiddelde dag)		106,9	105,9	103,0	107,9	111,8	102,5	104,5	105,8	103,3	104,6	103,7	-2,0
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		106,8	105,5	101,7	98,5	117,0	.	.	.	.	.	.	-1,4
Aantal bedrijven ²⁾	1000	5,1	4,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Uitgesproken faillissementen	1	38	34	5	6	8	19	.	.	.	.	.	.
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	.
Energieverbruik	PJ	101	.	24	23	.	.	.	.	.	.	.	.

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Verkoop / orderontvangst t.o.v. vorige maand		11	1	2	2	4	-2	0	-11	12	-6	4	1
binnenlandse markt		7	5	5	5	8	5	3	-4	18	-3	3	4
buitenlandse markt		11	-3	-3	-2	-1	-7	-3	-19	5	-8	2	-3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		4	0	-1	5	-1	-3	0	-4	11	-2	18	1
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,4	84,8	83,8	86,1	85,0	84,4	83,8	.	.	.	.	84,8
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	80	75	77	83	83	84	.	.	.	.	82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	2	3	4	3	3	2	4	.	.	.	.	3
tekort aan arbeid	%	6	5	3	8	6	2	2	.	.	.	.	5
te geringe productiecapaciteit	%	4	4	2	4	4	7	4	.	.	.	.	5
overige belemmeringen	%	6	9	16	8	4	6	6	.	.	.	.	6
Beoordelingen:													
verkoop / orderontvangst		2	-2	0	-3	-1	-5	-3	-9	-1	-4	-4	-3
afzet / orderpositie totaal		-2	-7	-5	-9	-6	-9	-8	-15	-6	-9	-8	-8
afzet / orderpositie buitenland		2	-5	0	-5	-5	-9	-8	-5	-4	-5	-3	-7
productiecapaciteit		0	-1	2	-5	0	1	2	.	.	.	.	-1
voorraden gereed product		0	6	5	5	4	9	3	9	3	12	5	6
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		8	3	1	3	4	5	9	.	.	.	.	5
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		25	-3	-8	-2	-2	-1	-1	.	.	.	.	-2
buiten Europese Unie		18	-5	-13	-3	-2	-1	-2	.	.	.	.	-2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		26	4	1	2	1	11	1	.	.	.	.	4
bedrijvigheid komende 3 mnd		11	4	8	5	6	-4	8	12	5	2	-3	2
verkoopprijs komende 3 mnd		19	9	8	9	11	9	16	9	9	17	-2	11
personeelssterkte komende 6 mnd		1	0	6	3	-3	-5	-2	.	.	.	.	-2
toe- of afname personeelssterkte	%	0,0	-0,5	-0,5	0,0	-0,5	-0,9	-0,6	.	.	.	.	-0,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Tabel 2.3

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
			<i>mln euro</i>			
Voedingsmiddelen en dranken	15				35 264	37 114
w.v.						
<i>Productie en conservering van vlees</i>	15.11				3 916	3 142
w.o.						
Kalfs- en rundvlees, hele en halve dieren, voor- en achtervoeten, vers of gekoeld	15.11.11.40	mln kg	157	98	534	294
Kalfs- en rundvlees, vers of gekoeld, excl. hele en halve dieren, voor- en achtervoeten	15.11.11.90	mln kg	204	135	713	462
Kalfs- en rundvlees, delen, bevroren	15.11.12.00	mln kg	26	30	82	80
Varkensvlees, hele en halve dieren, vers of gekoeld	15.11.13.30	mln kg	313	266	476	457
Varkenshammen, -schouders en delen daarvan, vers of gekoeld	15.11.13.50	mln kg	561	458	907	838
Varkensvlees, delen zoals karbonadenstrengen, buiken, buikspek en voorstukken, vers of gekoeld	15.11.13.90	mln kg	467	378	763	666
Varkenshammen, -schouders en delen daarvan, met been, bevroren	15.11.14.50	mln kg	10	5	20	13
Eetbare slachtafvallen van runderen, varkens, schapen, geiten, paarden, ezels, muilezels en muilieren, excl. darmen, blazen en magen	15.11.19.00	mln kg	184	170	98	65
Huiden en vellen van runderen, paarden of paardachtigen	15.11.22.00	mln kg	14	16	84	67
Reuzel en ander gesmolten vet van varkens en pluimvee	15.11.30.50	mln kg	74	97	24	28
<i>Productie en conservering van vlees van gevogelte</i>	15.12				1 453	1 683
w.o.						
Kippen en hanen, niet in stukken gesneden, vers of gekoeld	15.12.11.13	mln kg	135	129	249	251
Hanen en kippen, delen van, vers of gekoeld	15.12.11.53	mln kg	409	477	745	962
Kippen en hanen, niet in stukken gesneden, bevroren	15.12.12.13	mln kg	58	44	85	67
Kippen of hanen, delen van, bevroren	15.12.12.53	mln kg	133	138	206	230
Buiken van varkens alsmede delen daarvan	15.13.11.30	mln kg	53	50	154	155
Varkensvlees, gedroogd, gezouten of gerookt, excl. buiken, hammen en schouders	15.13.11.50	mln kg	67	75	190	219
Rundvlees, gedroogd, gezouten of gerookt	15.13.11.70	1 000 kg	4 362	3 169	31	26
Leverworst	15.13.12.13	mln kg	21	19	40	33
Worst, frikandellen, worsten- en saucijzenbroodjes en dergelijke producten, excl. leverworst	15.13.12.15	mln kg	143	140	375	408
Bereidingen, incl. snacks, van vlees, slachtafvallen of bloed van pluimvee, excl. kalkoenen, excl. levers	15.13.12.35	mln kg	75	93	258	308
Bereidingen van varkensvlees, minder dan 40 gew. % vlees of slachtafvallen, spek of vet bevattend, incl. snacks, excl. gevulde deegwaren, sauzen, soepen	15.13.12.53	mln kg	30	26	88	71
Bereidingen van vnl. varkensvlees, slachtafval, spek of vet, ook gecombineerd met andere vleessoorten, vleesgehalte 40 of meer gew. %	15.13.12.59	mln kg	68	63	220	213
Bereidingen van vnl. vlees of slachtafval van runderen, excl. sauzen, soepen of preparaten hiervoor	15.13.12.60	mln kg	39	30	117	107
<i>Bereidingen en conserveren van vis en visproducten</i>	15.2				507	505
w.o.						
Visfilets en ander visvlees, ook indien fijngemaakt, vers of gekoeld	15.20.11.90	mln kg	8	8	50	50
Zeevis, bevroren, excl. filets of fijngemaakt visvlees of van graten ontdaan visvlees	15.20.12.10	mln kg	17	17	56	65
Visfilets, bevroren	15.20.12.70	mln kg	31	29	150	149
Bereidingen en conserveren van schaal-, schelp- en weekdieren met groente en deegwaren, excl. gevulde deegwaren, soepen, sauzen, of preparaten hiervoor	15.20.16.00	mln kg	34	31	75	80
<i>Bereidingen en conserveren van groenten en fruit</i>	15.3				2 597	2 953
w.o.						
Aardappelmeel, -gries, -vlokken, -korrels en -pellets	15.31.12.30	mln kg	98	108	96	99
Aardappelen en aardappelproducten, bevroren, bijv. voorgebakken, excl. in azijn of azijnzuur verduurzaamd	15.31.12.50	mln kg	1 155	1 299	675	758
Aardappelen en aardappelproducten, verduurzaamd, niet bevroren, excl. meel, gries en vlokken	15.31.12.90	mln kg	343	355	223	234
Groenten (incl. gemengde groenten), bevroren, ook indien alleen vooraf gekookt of gestoomd	15.33.11.00	mln kg	143	275	117	241
Paddestoelen en truffels, op andere wijze bereid of verduurzaamd dan in azijn of azijnzuur	15.33.14.30	mln kg	175	177	251	240
Groenten en vruchten, verduurzaamd in azijn of azijnzuur	15.33.15.00	mln kg	70	69	51	56
Grondnoten, gegrild, gezouten, gesuikerd of op andere wijze gezoet, in alcohol of op andere wijze bereid of verduurzaamd (pindakaas), echter geen borrelnootjes	15.33.23.30	mln kg	57	57	133	138
<i>Ruwe oliën en vetten</i>	15.41				1 058	1 178
<i>Geraffineerde oliën en vetten</i>	15.42				1 077	1 164
w.o.						
Geraffineerde sojaolie en fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.11.10	mln kg	542	602	232	258
Geraffineerde palmolie en vloeibare fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.10	mln kg	461	555	265	294
Geraffineerde kokosolie (kopraolie), alsmede fracties daarvan, niet chemisch gewijzigd	15.42.12.20	mln kg	160	170	114	90

Tabel 2.3 (vervolg)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
<i>mln euro</i>						
<i>Geraffineerde oliën en vetten (vervolg)</i>						
w.o.						
Dierlijke vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.30	mln kg	98	49	43	25
Plant aardige vetten en oliën, alsmede fracties daarvan, gehydrogeneerd en veresterd	15.42.13.50	mln kg	313	411	187	224
<i>Margarine en vetten voor menselijke consumptie, excl. ruwe en geraffineerde oliën en vetten</i>						
	15.43				480	483
w.o.						
Margarine, excl. vloeibare margarine	15.43.10.30	mln kg	269	257	351	360
Bereidingen van vetten en oliën voor menselijke consumptie (vloeibare margarine)	15.43.10.50	mln kg	134	130	130	123
<i>Zuivelproducten</i>						
	15.5				5 744	6 344
w.o.						
Melk en room, met een vetgehalte > 1%, doch max. 3%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.11.40	mln kg	x	628	x	388
Melk en room, met een vetgehalte > 3%, doch max. 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.11.60	mln kg	186	142	121	90
Melk en room, met een vetgehalte > 6%, zonder zoetstoffen, excl. ingedik	15.51.12.00	mln kg	36	51	74	103
Melk in vaste vorm met een vetgehalte van max. 1,5%	15.51.20.30	mln kg	x	x	x	x
Melk en room in vaste vorm, vetgehalte > 1,5%, zoals poeder, korrels e.d.	15.51.20.60	mln kg	144	161	343	436
Boter met een vetgehalte van max. 85%	15.51.30.30	mln kg	134	132	419	415
Boter met een vetgehalte van > 85% en andere van melk afkomstige vetstoffen, excl. smeersels vervaardigd met zuivelproducten	15.51.30.50	mln kg	x	x	x	x
Wrongel, weikaas en andere verse, niet-gefermenteerde kaas, zoals kwark, cottage cheese, verse roomkaas e.d.	15.51.40.30	mln kg	x	x	x	x
Kaas, excl. wrongel, weikaas, smeltkaas en andere verse kaas	15.51.40.50	mln kg	694	641	2 254	2 404
Smeltkaas, excl. geraspt of in poeder	15.51.40.70	mln kg	21	22	57	70
Ingedikte melk en room, met zoetstoffen	15.51.51.08	mln kg	160	170	166	187
Gestremde melk, room, yoghurt en andere gefermenteerde producten, zonder smaakstoffen en zonder toegevoegde vruchten, noten of cacao, niet in vaste vorm	15.51.52.43	mln kg	139	146	83	92
Karnemelk, niet in vaste vorm	15.51.52.65	mln kg	149	x	75	x
Lactose en melksuikerstroop	15.51.54.00	mln kg	154	159	101	111
Wei in poeder, korrels of andere vaste vorm	15.51.55.33	mln kg	x	x	x	x
Consumptie-ijs	15.52.10.00	mln l	78	64	103	77
<i>Maalderijproducten</i>						
	15.61				650	659
w.o.						
Mengsels en deeg voor de bereiding van brood, gebak, biscuits, koekjes, beschuit, wafels, ontbijtkoek, hosties en ouwel, excl. broodverbeteraars	15.61.24.00	mln kg	103	73	118	85
Halfwitte of volwitte rijst	15.61.40.30	mln kg	x	x	x	x
<i>Zetmeel en zetmeelproducten</i>						
	15.62				1 064	1 260
w.o.						
Glucose en glucosestroop, met minder dan 50 % fructose in droge toestand	15.62.21.10	mln kg	614	765	193	248
Maïszetmeel	15.62.22.13	mln kg	265	373	88	164
Tarwegluten ook indien gedroogd	15.62.22.50	mln kg	70	93	61	77
Afvallen van zetmeelfabrieken en dergelijke afvallen	15.62.30.00	mln kg	1 827	2 451	106	140
<i>Bereide diervoeders</i>						
	15.7				3 403	3 738
w.o.						
Bereidingen voor het voederen van vee, excl. voer voor huisdieren	15.71.10.00	mln kg	13 858		3 077	
Honden- en kattenvoer	15.72.10.30	mln kg	450	551	306	420
<i>Bakkerijproducten</i>						
	15.81				1 220	1 185
w.o.						
Brood en broodjes, incl. roggebrood en afgebakken bake-off broodproducten, excl. gevuld brood en broodjes	15.81.11.00	mln kg	.	.	692	689
Bakkers- en banketwaren, gezoet, zoals natgebak, oliebolle, donuts, schuimgebak, vruchten-, noten- en suikerbrood, croissants of brioches	15.81.12.00	mln kg	.	.	529	496
<i>Beschuit, koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk</i>						
	15.82				892	909
w.o.						
Beschuit, geroosterd brood en dergelijke geroosterde producten	15.82.11.50	mln kg	29	27	77	74
Snijkoek (ontbijt-, candij-, luxekoek) en taaitaai	15.82.12.30	mln kg	33	32	57	55
Gezoete koekjes, biscuits, wafeltjes, met cacao	15.82.12.53	mln kg	45	50	100	102
Gezoete koekjes en biscuits, zonder cacao	15.82.12.55	mln kg	124	132	277	290
Wafels en wafeltjes zonder cacao	15.82.12.59	mln kg	16	10	42	36
Koekjes, biscuits en crackers, niet gezoet	15.82.13.40	mln kg	8	12	33	42
Geëxtrudeerde en geëxpandeerde producten, gezouten of gearomatiseerd, op basis van bloem, meel of maïs	15.82.13.50	mln kg	24	24	67	73

Tabel 2.3 (slot)

Industriële verkopen: voedingsmiddelen, dranken en tabak

	prodcom	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
<i>mln euro</i>						
<i>Suiker</i>	15.83				756	769
<i>Cacao, chocolade en suikerwerk</i>	15.84				2 157	2 412
w.o.						
Cacaoboter, cacaovet en cacao-olie	15.84.12.00	mln kg	180	201	462	498
Cacaopoeder, zonder toegevoegde suiker of andere zoetstoffen	15.84.13.00	mln kg	200	188	235	279
Zoethoutextract, > 10 gew. % saccharose bevattend, incl. drop, zonder andere toegevoegde stoffen	15.84.23.20	mln kg	23	22	54	54
Pasta's en spijs (incl. marsepein), zonder cacao	15.84.23.53	mln kg	35	27	50	40
Gom- en geleiproducten, incl. vruchtenpasta's toebereid als suikergoed	15.84.23.65	mln kg	39	45	87	103
<i>Macaroni, noedels, koeskoes en dergelijke deegwaren</i>	15.85				67	62
<i>Thee en koffie</i>	15.86				x	x
w.o.						
Extracten, essences en concentraten van koffie, in vaste vorm, met een gehalte aan droge, uit koffie afkomstige stof van 95 % of meer	15.86.12.30	mln kg	33	x	138	x
<i>Specerijen en kruiden</i>	15.87				659	764
w.o.						
Tomatenketchup en andere tomatensausen	15.87.12.30	mln kg	121	x	181	x
Sausen en preparaten voor sausen; samengestelde kruiden e.d., excl. sojasaus, tomatensausen, mosterdmeel en bereide mosterd	15.87.12.70	mln kg	207	238	434	486
<i>Gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding</i>	15.88				385	467
w.o.						
Kindervoeding bestemd voor de detailhandel	15.88.10.70	mln kg	99	104	326	409
<i>Overige voedingsmiddelen</i>	15.89				1 095	1 258
w.o.						
Preparaten voor soep of voor bouillon; bereide soep en bouillon	15.89.11.00	mln kg	114	93	303	261
Eiproducten, excl. ovoalbumine	15.89.12.30	mln kg	73	68	94	93
Bereidingen voor menselijke consumptie van meel, gries, griesmeel, zetmeel e.d., incl. snacks uit meel, vlees, vis met max. 20% vlees of vis	15.89.14.39	mln kg	67	61	148	146
Proteïneconcentraten w.o. puddingpoeder, voedingssupplementen, gisthydrolysaten, producten met i.p.v. melkvet plantaardig vet, zonder cacao, incl. limonadesiropen	15.89.14.91	mln kg	140	159	225	275
<i>Dranken</i>	15.9				3 419	3 588
w.o.						
Gin en jenever (alcohol 100%)	15.91.10.50	mln l	13	9	88	76
Gedistilleerde dranken, zoals likeuren, vieux, advocaat, arak, boerenjongens e.d., excl. gedistilleerd uit fruit of wijn, whiskey, rum, tafia, gin, jenever en wodka (alcohol 100 %)	15.91.10.80	1000 l	9 731	10 930	98	93
Bier van mout	15.96.10.00	mln l	2 496	2 460	2 063	2 146
Mineraalwater en spuitwater, ongezoet	15.98.11.30	mln l	152	186	32	32
Frisdranken en water, gezoet, incl. mineraal- en spuitwater, excl. sportdranken	15.98.12.30	mln l	1 456	1 516	682	692
Alcoholvrije dranken, zonder melkvet, excl. ongegiste vruchten- en groentesappen	15.98.12.50	mln l	227	279	206	248
Alcoholvrije dranken met melkvet	15.98.12.70	mln l	x	x	x	x
Tabaksproducten	16				3 164	3 241
w.o.						
Sigaren en sigarillo's, tabak bevattend	16.00.11.30	mln st	2 215	2 241	282	291

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Textiel-, kleding- en lederindustrie

In april 2002 daalt het volume van de gemiddelde dagomzet met bijna 10% ten opzichte van dezelfde maand in 2001. Ook de orderontvangsten lopen met een daling van ruim 12% fors terug. Voor de periode juni tot en met augustus 2002 verwachten de ondernemers in de branche dat de bedrijvigheid licht zal toenemen en de afzetprijzen zullen stijgen. Per saldo verwacht een kwart van de ondernemers dat de werkgelegenheid zal dalen.

Aanhoudend lagere productie

Sinds de zomer van 2001 bewegen de omzet- en productiecijfers zich onder het niveau van dezelfde maand een jaar eerder. De gemiddelde dagproductie ligt 6% lager dan in april 2001 en de omzet daalt met 4%. Omdat april dit jaar een werkdag meer telt is de werkelijke daling groter. Vooral de binnenlandse omzet daalt met bijna 12% fors. De buitenlandse omzet stijgt echter met bijna 3%. Ook de waarde van de orderontvangst daalt met ruim 12%. De afname aan binnenlandse orders is deze maand iets minder sterk dan die van de buitenlandse orders. Een stijging van de afzetprijzen met gemiddeld 1% en een daling van de verbruiksprijzen met 0,7%, verlicht de druk op de marges enigszins.

Minder orders in mei

Blijkens de Conjunctuurtest van mei handhaaft de bedrijvigheid zich op het niveau van april. De ondernemers rapporteren opnieuw een afname van vooral buitenlandse orders. Gecorrigeerd voor het seizoen daalt de index van de orderpositie met 1,7 punt tot 93,5. Over de orderontvangst zijn de ondernemers negatiever dan in april. Ook ten aanzien van de orderpositie daalt de stemming onder hen licht. Gelet op de verwachte afzet vindt per saldo één op de zes ondernemers de voorraad gereed product te groot.

1. Textielindustrie

In de textielindustrie houden de negatieve berichten aan. In april daalt de binnenlandse omzet met 7%. De buitenlandse omzet stijgt echter met 4%, zodat per saldo bijna 0,5% minder omzet wordt gerealiseerd dan in april 2001. Vergeleken met een jaar geleden daalt de orderontvangst met ruim 15%. Hierbij nemen de buitenlandse orders iets sterker af dan die uit het binnenland. De afzetprijzen stijgen in deze periode met 0,9%, terwijl de verbruiksprijzen met 0,7% dalen.

De Conjunctuurtest geeft aan dat ten opzichte van april de bedrijvigheid in mei toeneemt, maar dat de orderontvangst gelijk blijft. Gecorrigeerd voor het seizoen neemt de index voor de werkvoorraad met 1 punt af tot 96,5. De ondernemers zijn over de orderpositie net zo slecht te spreken als in april. Evenals in april beoordeelt slechts een klein deel van de ondernemers de voorraad gereed product als te groot, gelet op de verwachte afzet.

2. Kledingindustrie

De omzet van de kledingindustrie daalt in april met ruim 17% opnieuw fors ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Met name in het binnenland neemt de omzet af. Voor de orders geldt een

zelfde beeld. Deze dalen per saldo met ruim 11%. Op de binnenlandse markt neemt de waarde van de orders af, waar deze op de buitenlandse markt juist toeneemt. In vergelijking met april 2001 stijgen de afzetprijzen met 2,3% en dalen de verbruiksprijzen met 0,2%.

De Conjunctuurtest van mei laat een zeer forse daling van de bedrijvigheid zien. Over de gehele linie blijft de orderontvangst fors achter bij die van april. De stemming van de ondernemers over de orderontvangst is dan ook zeer fors gedaald. Gecorrigeerd voor het seizoen daalt de index van de orderpositie met 1,3 punt tot 83,5. Ook hierover zijn de ondernemers fors minder tevreden dan in april. De helft van de ondernemers geeft aan dat zij de voorraad gereed product te groot vindt, gelet op de verwachte afzet.

3. Lederindustrie

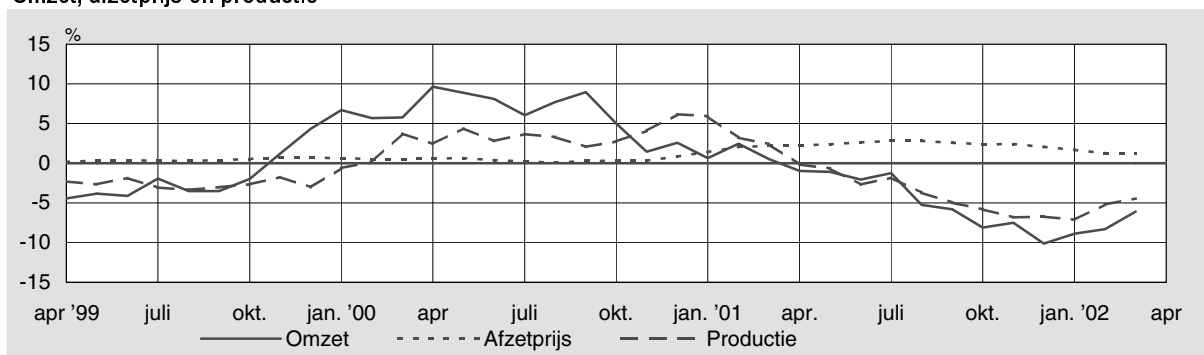
Ook de lederindustrie ontkomt niet aan de malaise. De omzet in april daalt met bijna 16%. Vooral de binnenlandse omzet daalt met bijna 21% fors. In het buitenland daalt de omzet met ruim 9% ten opzichte van april 2001. Wel is de waarde van de binnenlandse orders fors hoger. Per saldo wordt voor ruim 16% meer aan orders geplaatst. De afzetprijzen liggen gemiddeld 0,7% lager en de verbruiksprijzen dalen met 1,6%.

Uit de Conjunctuurtest van mei blijkt dat de bedrijvigheid is afgenomen. Dit geldt ook voor de waarde van de orderontvangst. De binnenlandse orders blijven op het peil van april, maar uit het buitenland is de orderontvangst fors minder. Het oordeel van ondernemers over de orderontvangst is dan ook fors negatiever. Gecorrigeerd voor het seizoen daalt de index voor de orderpositie met 7,5 punt tot 102,5. Over de orderpositie zijn de ondernemers dan ook fors minder te spreken dan in april. Flink meer ondernemers dan in april beoordelen de voorraad gereed product nu als te groot, gelet op de verwachte afzet.

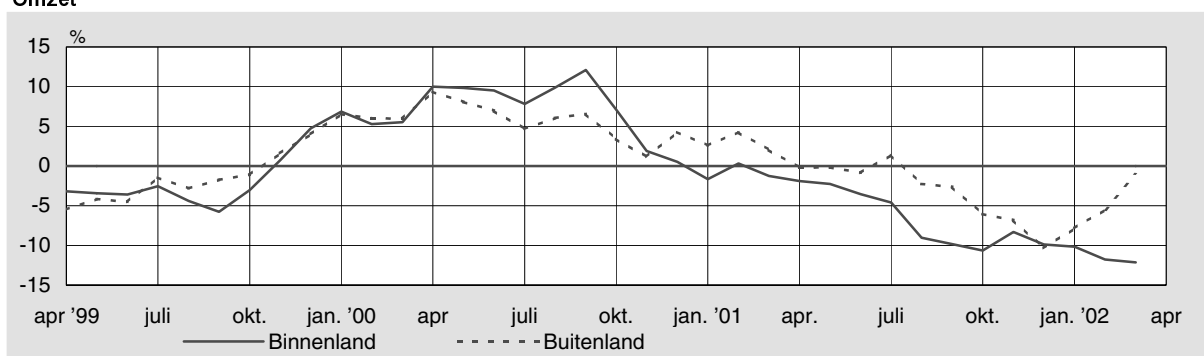
Verwachtingen

Voor de periode juni tot en met augustus verwachten alleen de ondernemers in de textielindustrie een toename van de bedrijvigheid. In de andere delen van de branche verwacht men dat de bedrijvigheid flink zal gaan afnemen. In elk van de drie hier besproken industrietakken verwacht men dat de werkgelegenheid in deze periode zal afnemen. Dit is vooral in de kledingindustrie het geval en in mindere mate in de lederindustrie. Prijsstijgingen worden vooral in de lederindustrie verwacht en in mindere mate in de textielindustrie. De ondernemers in de kledingindustrie denken dat de prijzen zich op het huidige niveau zullen handhaven.

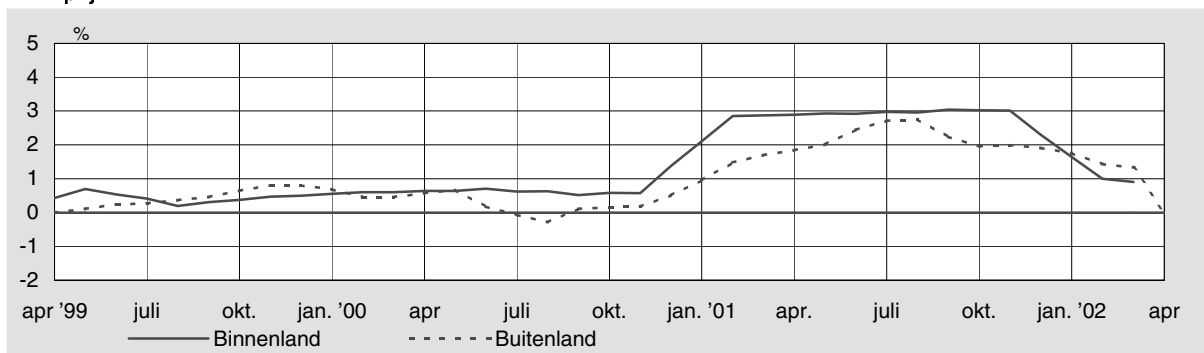
Omzet, afzetprijs en productie

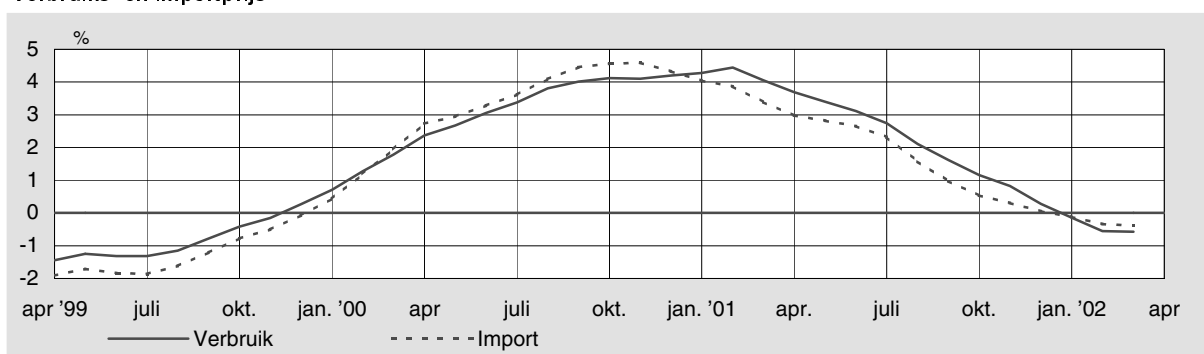
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1

Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		111,8	108,6	119,3	111,5	101,9	109,4	128,4	109,0	108,4	117,7	104,7	-4,0
binnenland		112,3	106,9	118,9	111,9	100,3	104,8	127,6	112,0	103,5	109,6	98,9	-11,7
buitenland		111,5	110,0	119,7	111,2	103,2	113,2	129,0	106,7	112,4	124,2	109,4	2,6
Ontvangen orders (waarde)		113,5	117,0	116,0	115,3	101,0	110,1	124,4	119,0	107,5	120,0	104,4	-12,3
binnenland		115,5	115,6	118,5	114,1	101,2	105,0	128,1	117,3	102,7	117,0	106,1	-9,5
buitenland		111,9	118,0	114,1	116,2	100,9	114,2	121,4	120,3	111,3	122,4	102,9	-14,4
Afzetprijs		101,4	103,8	103,3	104,0	104,0	104,6	103,3	103,9	104,6	104,5	104,9	1,0
binnenland		99,7	102,6	102,3	102,7	102,8	103,4	102,4	102,6	103,4	103,4	103,3	0,7
buitenland		102,6	104,7	103,9	104,9	104,9	105,4	104,0	104,8	105,5	105,3	106,0	1,2
Verbruiksprijs		104,7	107,5	107,6	107,8	107,0	107,0	107,7	107,7	107,1	107,0	107,0	-0,7
import		107,8	110,1	109,9	110,4	109,7	109,5	110,0	110,2	109,6	109,6	109,6	-0,6
Productie (volume gemiddelde dag)		104,2	102,2	109,1	110,0	98,6	103,4	112,6	114,0	104,8	111,4	107,1	-6,0
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		104,2	103,1	103,2	104,1	101,9	.	.	.	.	.	.	2,1
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,4	3,3										
Uitgesproken faillissementen	1	40	25	5	7	6	14						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	9	.	2	2	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		4	-2	0	0	-5	-5	3	5	2	-13	-8	-4
binnenlandse markt		3	-3	-6	0	-1	-5	-1	4	6	-10	-1	-4
buitenlandse markt		3	-4	3	-1	-11	-9	4	2	-5	-20	-14	-7
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	-2	2	1	-4	-6	5	-1	2	-4	0	-1
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,6	83,3	83,6	83,9	82,9	82,7	82,6					83,0
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	82	83	83	86	83	81	78					82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	6	7	7	5	7	10	10					8
tekort aan arbeid	%	6	5	5	6	5	2	2					4
te geringe productiecapaciteit	%	4	2	2	1	2	2	3					2
overige belemmeringen	%	3	3	3	2	3	5	7					4
Orderpositie	⁴⁾	98,8	97,6	97,7	100,3	97,5	95,1	98,6	101,2	100,2	95,7	94,0	96,9
Beoordelingen:													
orderontvangst		1	-8	-3	-6	-14	-11	-8	-4	-8	-13	-18	-11
orderpositie totaal		2	-4	3	-1	-8	-12	-9	0	2	-13	-16	-10
orderpositie buitenland		0	-3	5	1	-2	-16	-10	6	1	-9	-12	-9
productiecapaciteit		-3	7	8	8	9	1	2					5
voorraden gereed product		16	15	12	17	15	14	15	14	20	15	18	15
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		-2	-4	-1	-7	-5	-1	-4					-4
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	-5	0	-7	-9	-4	-9					-7
buiten Europese Unie		1	-4	-3	-1	-6	-4	3					-2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		12	3	13	1	-2	-2	14					3
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	3	6	0	10	-3	5	9	-4	5	-6	3
verkoopprijs komende 3 mnd		18	8	11	6	8	8	0	6	8	11	10	6
personeelssterkte komende 6 mnd		-2	-9	10	-9	-18	-18	-15					-15
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-0,7	1,9	-1,2	-1,3	-2,1	-1,7					-1,6

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Tabel 3.3

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Textiel	17				2 294	2 230
w.v.						
<i>Textielgarens</i>	17.1				63	67
w.o.						
Tapijtgarens met tenminste 85 % synthetische vezels, n.o.v.k.	17.10.52.31	1 000 kg	x	-	x	-
<i>Textielweefsels</i>	17.2				250	236
w.o.						
Stoffen van synthetische filamentgarens, excl. voor kleding, wandbekleding of woningtextiel	17.20.31.59	mln m ²	-	-	46	40
Stoffen voor vitrages, gordijnen, rolgordijnen e.d. van weefsels met tenminste 85 % synthetische vezels	17.20.32.14	1 000 m ²	6 102	5 159	25	27
<i>Textielveredelingsdiensten</i>	17.3				292	269
w.o.						
Verven van weefsels van katoen	17.30.22.30	mln m ²	28	27	22	20
Bedrukken van weefsels van katoen	17.30.30.30	mln m ²	x	x	x	x
Bedrukken van weefsels van kunstmatige filamentgarens en stapelvezels	17.30.30.60	mln m ²	10	9	28	27
<i>Geconfectioneerde artikelen van textiel, excl. kleding</i>	17.4				312	309
w.o.						
Vitrages, gordijnen, rolgordijnen en valletjes, geweven	17.40.15.50	1 000 m ²	1 447	1 609	76	88
Dekbedden en andere textielwaren, niet gevuld met veren of dons, excl. slaapzakken en matrassen	17.40.24.99	1 000 st	2 393	2 281	35	28
Geconfectioneerde artikelen, zoals zwemgordels, -vesten, dweilen, vaatdoeken, vlaggen e.d. van brei- of haakwerk	17.40.25.90	mln kg	6	-	53	53
<i>Vloerkleden en tapijt</i>	17.51				829	838
w.o.						
Geweven tapijten, incl. handgeweven	17.51.12.00	1 000 m ²	-	-	46	42
Getuft tapijten, incl. tegels	17.51.13.00	mln m ²	233	248	708	722
Tapijten van vilt, incl. tegels, excl. gevlokt of getuft	17.51.14.30	mln m ²	x	30	60	58
Tapijten, excl. geweven, geknoopt, getuft of van vilt	17.51.14.90	1 000 m ²	x	x	x	x
<i>Koord, bindgaren, touw en netten</i>	17.52				14	10
<i>Gebonden textielvlies en artikelen van gebonden textielvlies, excl. kleding</i>	17.53				266	235
<i>Textielproducten nergens elders genoemd</i>	17.54				176	182
w.o.						
Beklede weefsels	17.54.37.00	mln m ²	46	-	54	52
<i>Gebreide en gehaakte stoffen</i>	17.6				30	29
w.o.						
Brei- en haakwerk, a/h stuk, excl. poolbrei- en haakwerk en excl. gordijnen en vitrages van kunstmatige en synthetische vezels	17.60.12.90	1 000 kg	x	-	x	x
<i>Gebreide en gehaakte artikelen</i>	17.7				61	56
w.o.						
Truien, jumpers, pullovers en slipovers voor dames of meisjes, van synthetische of kunstmatige vezels, excl. hemdtruien (sous-pulls)	17.72.10.72	1 000 st	x	x	x	x
Kleding; bont	18				403	314
w.v.						
<i>Kleding van leer</i>	18.1				x	x
w.o.						
<i>Werkkleding</i>	18.21				x	73
w.o.						
Werk- en bedrijfskleding voor heren/jongens, van katoen, excl. ensembles, jasjes, blazers, lange broeken en zgn. Amerikaanse overalls	18.21.30.11	1 000 st	x	-	x	-
<i>Bovenkleding</i>	18.22				148	110
w.o.						
Lange broeken voor heren/jongens, van weefsels van synthetische garens, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.24.46	1 000 st	937	-	18	-
Anoraks, blousons e.d., voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.31.21	1 000 st	.	.	x	x
Anoraks, blousons e.d., voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische of kunstmatige garens	18.22.31.25	1 000 st	.	.	x	x
Blazers en andere jasjes voor dames/meisjes, van textielweefsels, excl. van wol, fijn haar of katoen	18.22.33.39	1 000 st	.	-	4	5
Japonnen voor dames/meisjes, van katoenen weefsels	18.22.34.71	1 000 st	718	588	4	3
Japonnen voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.76	1 000 st	813	-	9	-
Rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen	18.22.34.81	1 000 st	624	413	6	4

Tabel 3.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van textiel of leder

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
<i>mln euro</i>						
Bovenkleding (vervolg)						
w.o.						
Rokken en broekrokken voor dames/meisjes, van weefsels van synthetische garens	18.22.34.86	1 000 st	368	-	2	-
Lange broeken voor dames/meisjes, van weefsels van katoen, excl. van denim of corduroy, ook excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.43	1 000 st	2 034	1 719	19	16
Lange broeken voor dames/meisjes, van synthetische weefsels, excl. werk- en bedrijfskleding	18.22.35.46	1 000 st	519	x	5	5
Onderkleding	18.23				97	85
w.o.						
Overhemden voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.11.10	1 000 st	x	x	x	x
Slips en onderbroeken voor heren/jongens, van brei- of haakwerk	18.23.12.20	mln st	4	5	8	11
Blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.13.10	1 000 st	3 189	3 296	10	11
Slips en onderbroeken voor dames/meisjes, van brei- of haakwerk	18.23.14.20	mln st	11	11	25	21
Blouses en hemdblouses voor dames/meisjes, van synthetische of kunstmatige garens	18.23.23.15	1 000 st	446	-	3	2
T-shirts, borstrokken en onderhemden, van brei- of haakwerk, van katoen	18.23.30.30	1 000 st	7 163	x	14	x
Overige kleding en toebehoren n.e.g.	18.24				77	43
w.o.						
Babykleding van brei- of haakwerk	18.24.11.00		-	-	x	x
Zwemkleding voor dames/meisjes van brei- of haakwerk	18.24.12.50	1 000 st	x	x	x	x
Kledingtoebehoren zoals koppels, moffen, mouwbeschermers, etiketten, insig- nes, van geweven stoffen, excl. zakdoeken, sjaals, dassen, handschoenen	18.24.23.93		-	-	16	14
Leder en lederwaren	19				245	239
w.v.						
Leder	19.1				98	104
w.o.						
Gesplit leder van runderen, met natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.50	mln m ²	x	x	x	x
Leder van runderen, zonder natuurlijke nerf, na het looien verder bewerkt	19.10.20.70	mln m ²	x	x	x	x
Reiskoffers, handtassen e.d.; zadel- en tuigmakerswerk	19.2				18	16
w.o.						
Handtassen, incl. uitsluitend met schouderband	19.20.12.20	1 000 st	-	-	x	x
Kleinlederwaren die gewoonlijk in de zak of in de handtas worden meegedragen, zoals portefeuilles, etuis, kokers e.d.	19.20.12.30		-	-	6	6
Schoeisel	19.3				129	119
w.o.						
Wandelschoenen, bovendeele leder, voor heren, binnenzoolenlengte ≥ 24 cm	19.30.13.51	1 000 paar	576	506	37	33
Wandelschoenen, bovendeele leder, voor dames, binnenzoolenlengte ≥ 24 cm	19.30.13.52	1 000 paar	398	469	20	28

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Papier- en grafische industrie

Het volume van de gemiddelde dagproductie is in april 2002 afgenomen ten opzichte van april 2001. Dit geldt ook voor de omzet. De bedrijvigheid is van april op mei 2002 afgenomen. In tegenstelling tot de licht dalende orderontvangst verbetert de orderpositie wel. Dit stemt de ondernemers meer tevreden. Binnen de branche wordt voor juni tot en met augustus een zeer forse daling van de bedrijvigheid verwacht.

Productie daalt in april

Het volume van de gemiddelde dagproductie is in april 2002 afgenomen met 6,6% ten opzichte van april 2001. De totale omzet komt in april 2% lager uit ten opzichte van dezelfde maand een jaar eerder. Dat is te wijten aan de ontwikkeling op de binnenlandse markt. Hier is de omzet 4,3% lager. Op de buitenlandse markt daarentegen neemt de omzet met 3,6% toe.

De afzetprijzen nemen gemiddeld met 1,4% af. Op de binnenlandse markt blijven de prijzen nagenoeg stabiel, maar in het buitenland dalen ze met 3,5%. Het volume van de gemiddelde dagomzet komt na prijs- en werkdagcorrectie bijna 6% lager uit.

In maart waren de verbruiksprijzen nog 4,8% lager dan het jaar ervoor. In april is de daling beperkter. De verbruiksprijzen zijn 4,1% lager dan in april 2001. Deze daling is mede het gevolg van een afname van de importprijzen met 5,1%.

Bedrijvigheid omlaag

De bedrijvigheid in de papier- en grafische industrie is in mei 2002 afgenomen ten opzichte van die in april. Dit blijkt uit de Conjunctuurtest van mei.

Over diezelfde periode geven de ondernemers aan dat de binnenlandse orderontvangsten dalen en de buitenlandse stijgen. Per saldo nemen de orderontvangsten licht af. De ondernemers zijn in mei dan ook slechter te spreken over de orderontvangsten dan in april.

De hoeveelheid werk in voorraad neemt toe. Dit komt tot uiting in een stijging van de index van de orderpositie met ruim 0,4 indexpunt tot 95,1. Over de orderpositie zijn de ondernemers in mei veel beter te spreken dan in de maand ervoor. De verslechtering van de stemming van maart op april is in mei meer dan tenietgedaan.

Positief is dat de ondernemers geen last lijken te hebben van te grote voorraden gereed product.

1. Papierindustrie

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat in mei 2002 de ondernemers de bedrijvigheid fors hebben verhoogd ten opzichte van de maand ervoor.

Van april op mei nemen de orderontvangsten ook fors toe. Ook is de hoeveelheid werk in voorraad toegenomen. De index stijgt met 2,2 indexpunten tot 89,4. Het oordeel van de ondernemers over de orderontvangsten wijzigt niet, maar over de orderpositie zijn ze slechter te spreken.

Eén op de vijf ondernemers geeft in mei aan dat de voorraad gereed product te groot is gelet op de te verwachten afzet. Dit is vergelijkbaar met de situatie in april.

2. Grafische industrie

De bedrijvigheid in de grafische industrie is fors gedaald ten opzichte van april. Dit volgt uit de Conjunctuurtest. Ook de orderontvangsten nemen af, wat vooral het gevolg is van de ontwikkeling op de binnenlandse markt. De hoeveelheid werk in voorraad verandert weinig. De index van de orderpositie neemt met 0,1 indexpunt toe tot 95,7.

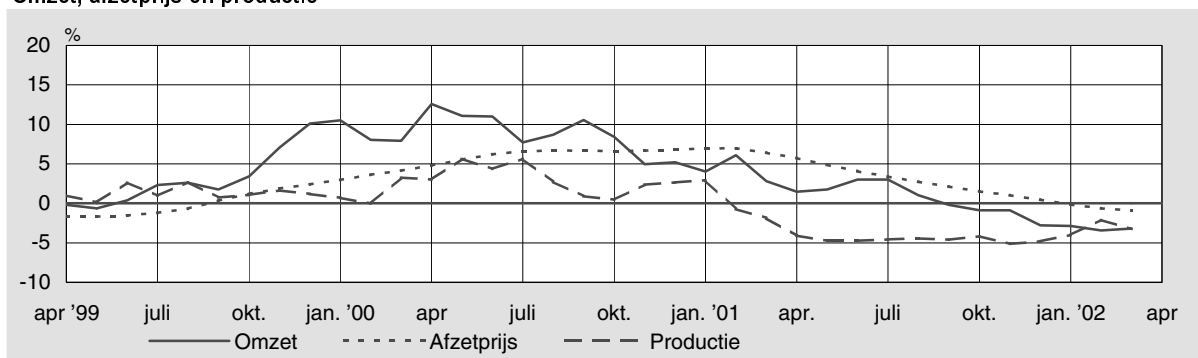
De stemming onder de ondernemers over de orderontvangst is in mei verder verslechterd. Over de orderpositie zijn ze beter te spreken en dat betekent een omslag ten opzichte van april.

Verwachtingen

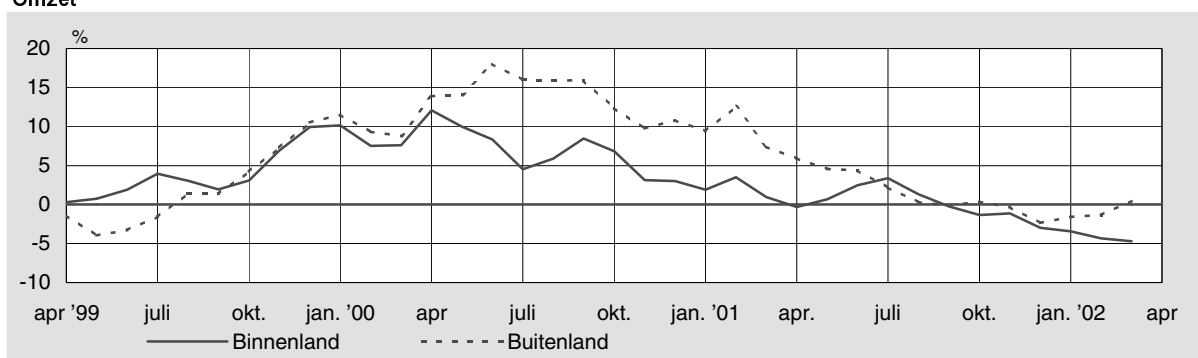
Ondernemers in de papier- en grafische industrie verwachten voor juni tot en met augustus 2002 een zeer forse daling van de bedrijvigheid. Per saldo verwacht 8% van de ondernemers een verdere daling van de verkoopprijzen.

Binnen de branche zijn de ondernemers in de papierindustrie wederom optimistischer dan die van de grafische industrie. Eerstgenoemde verwachten een toename van de productie. In de grafische tak verwachten de ondernemers een forse daling van de bedrijvigheid.

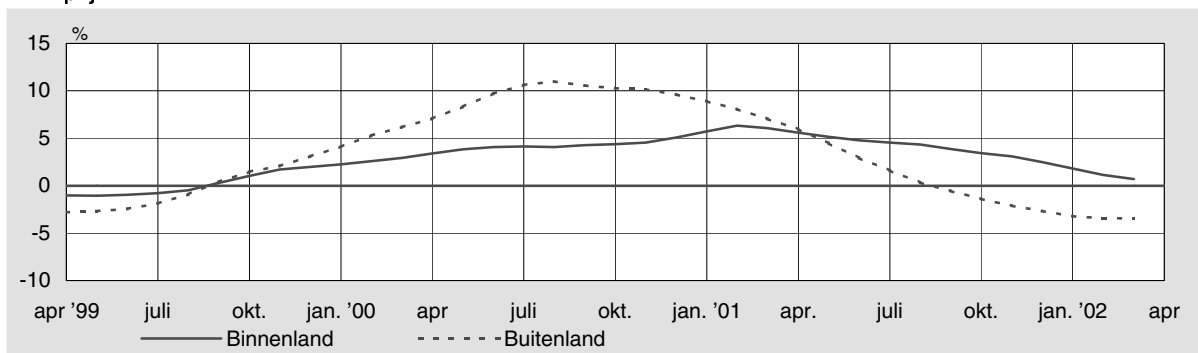
Omzet, afzetprijs en productie

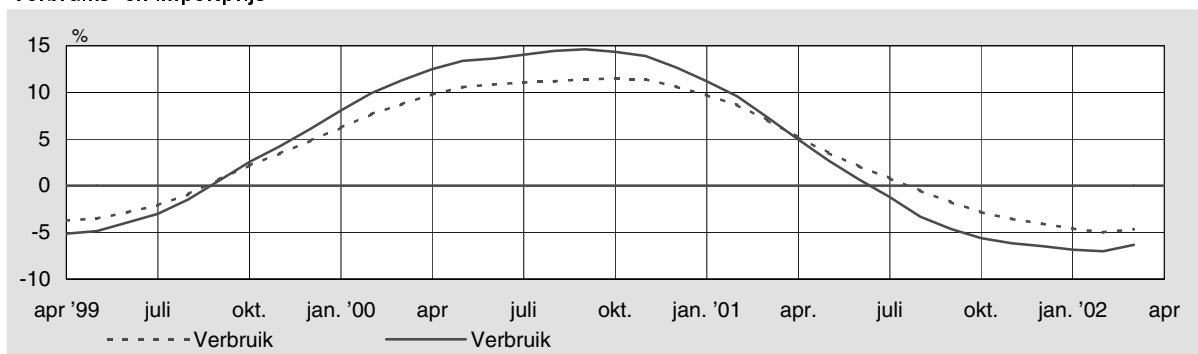
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001			2002	2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		122,3	124,5	121,3	125,1	130,8	117,1	131,4	118,1	112,1	124,3	115,7	-2,0
binnenland		119,7	120,7	116,1	122,1	127,5	111,0	126,1	115,8	106,7	117,8	110,9	-4,3
buitenland		129,4	134,5	135,0	132,8	139,5	133,1	145,4	124,0	126,2	141,5	128,5	3,6
Ontvangen orders (waarde)		123,8	138,6	133,3	130,3	122,1	130,2	142,0	124,2	116,8	135,6	132,1	6,4
binnenland		110,3	123,8	118,7	118,3	106,7	118,0	123,9	118,0	100,8	122,8	110,8	-6,1
buitenland		137,1	153,1	147,6	142,1	137,2	142,2	159,9	130,2	132,5	148,2	153,0	17,5
Afzetprijs		101,2	105,1	105,6	105,3	104,5	105,0	105,6	105,5	104,9	104,9	104,0	-1,4
binnenland		99,8	104,5	104,6	104,6	104,4	105,8	104,6	104,6	105,7	105,8	104,5	-0,1
buitenland		103,4	106,1	107,3	106,5	104,6	103,6	107,2	106,8	103,5	103,6	103,1	-3,5
Verbruiksprijs		100,7	102,6	105,0	103,1	100,8	99,7	104,7	103,5	99,7	99,7	99,3	-4,1
import		102,7	103,2	106,7	104,0	100,7	99,2	106,3	104,5	99,2	99,2	99,2	-5,1
Productie (volume gemiddelde dag)		117,2	112,7	108,0	118,8	118,7	105,8	115,0	119,5	106,8	113,6	111,6	-6,6
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		117,3	115,2	113,7	116,2	121,7	.	.	.	.	.	.	-2,3
Aantal bedrijven ²⁾	1000	7,4	7,5										
Uitgesproken faillissementen	1	62	109	25	23	34	20						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	44	.	11	10	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001			2002	2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	3	-1	1	8	2	2	2	6	-13	-4	1
binnenlandse markt		7	5	2	3	12	5	0	3	4	-16	-10	2
buitenlandse markt		3	-6	-9	-9	-2	-5	3	-5	3	-3	10	-2
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		8	9	-1	6	8	24	4	8	12	5	-12	8
Bezettingsgraad ³⁾	%	85,3	87,3	86,5	86,9	87,0	88,6	87,9					87,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	76	76	81	72	67	85	78					76
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	14	12	16	19	10	13					15
tekort aan arbeid	%	10	7	3	9	12	2	2					6
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	0	2	0	2	0					1
overige belemmeringen	%	5	2	4	1	2	1	7					3
Orderpositie	⁴⁾	100,8	97,3	97,1	97,1	98,1	97,1	94,1	96,3	97,4	94,7	95,1	96,3
Beoordelingen:													
orderontvangst		-3	-17	-13	-15	-15	-26	-22	-20	-11	-32	-40	-23
orderpositie totaal		-1	-21	-13	-19	-23	-27	-17	-22	-17	-25	-9	-21
orderpositie buitenland		5	-22	-17	-22	-24	-26	-7	-20	-18	1	6	-16
productiecapaciteit		2	3	-1	5	8	0	0					3
voorraden gereed product		1	3	3	2	3	4	3	1	2	1	0	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		5	2	-12	-6	1	23	10					7
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		5	-14	-23	-27	-19	12	35					0
buiten Europese Unie		4	1	2	-6	0	7	24					6
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		11	-11	-13	-16	-23	9	0					-8
bedrijvigheid komende 3 mnd		5	11	14	10	30	-9	8	6	0	-10	-25	6
verkoopprijs komende 3 mnd		20	-9	-12	-10	0	-14	-10	-9	-7	-2	-8	-8
personeelssterkte komende 6 mnd		-1	-4	12	-1	-10	-15	-23					-12
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,1	-0,2	0,8	0,0	-0,8	-0,7	-0,5					-0,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 4.3

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Pulp, papier en kartonwaren	21				5 192	5 220
w.v.						
<i>Pulp</i>	21.11				x	x
<i>Papier en karton</i>	21.12				2 048	1 958
w.o.						
Houtvrij grafisch papier en karton, met max. 10% mechanische vezels, met een minimaal gewicht van 150 /m ² , ongestreken	21.12.14.50	mln kg	38	36	67	65
Kraftpapier, ongestreken, met een gewicht van max. 150 g/m ² , excl. gecrept, geplisseerd of voor kraftliner of grote zakken	21.12.23.33	mln kg	52	-	51	56
Papier en karton, vervaardigd uit oud papier, met een gewicht van minimaal 225 g/m ² , ongestreken, excl. testliner	21.12.30.85	mln kg	799	753	398	377
Papier en karton, met een deklaag van kunststof, gebleekt, gewicht > 150 g/m ² , excl. deklaag van kleefmiddelen	21.12.56.55	kg	x	x	x	x
<i>Gegolfd papier en golfkarton en verpakkingsmateriaal van papier en karton</i>	21.21				1 526	1 597
w.o.						
Gegolfd papier en gegolfd karton, ook indien geperforeerd	21.21.11.00	mln kg	134	140	146	154
Zakken van verpakkingspapier of -karton, met een bodembreedte < 40 cm, incl. puntzakken	21.21.12.50	mln kg	x	x	39	x
Dozen van gegolfd papier of van gegolfd karton	21.21.13.00	mln kg	632	634	494	527
Vouwdozen, van verpakkingskarton, excl. van gegolfd papier of karton	21.21.14.00	mln kg	549	523	594	626
zachte verpakkingsmiddelen en hoezen voor grammofoonplaten, excl. vouwdozen, zakken	21.21.15.30	mln kg	-	-	194	194
<i>Huishoudelijke en sanitaire papierwaren</i>	21.22				588	641
w.o.						
Toiletpapier	21.22.11.10	mln kg	x	x	x	x
Keukenrollen, handdoeken van papier of cellulosewatten	21.22.11.35	mln kg	x	x	x	x
Luiers, inlegluiers, onderleggers voor zieken, artikelen voor incontinentie van papier, cellulosewatten of vliezen van cellulosevezels	21.22.12.30	mln kg	150	172	349	388
<i>Kantoorbenodigdheden van papier</i>	21.23				387	387
w.o.						
Enveloppen	21.23.12.30	kg	84	-	190	186
Postbladen, briefkaarten en correspondentiekaarten van papier, excl. prentbriefkaarten	21.23.12.50	kg	.	.	3	2
Assortimenten van papierwaren voor correspondentie in dozen	21.23.12.70	kg	.	.	x	x
<i>Behangselpapier</i>	21.24				x	x
<i>Overige artikelen van papier en karton</i>	21.25				566	562
w.o.						
Bedrukte etiketten van papier of karton, zelfklevend	21.25.12.35	kg	.	.	252	250
Klossen, hulzen en dergelijke opwindmiddelen van papier of karton, excl. voor het opwinden van textielgarens	21.25.14.30	mln kg	38	37	33	31
Bierviltjes en andere artikelen van papier of karton, zoals kartonnen strippen voor kleeerhangers, staafjes van papier voor mondstukken voor sigaretten	21.25.14.90	mln kg	27	25	57	52
Drukwerk en opgenomen media	22				9 562	9 751
w.v.						
<i>Boeken, couranten en dergelijk drukwerk</i>	22.1				5 223	5 407
w.o.						
Het uitgeven van boeken, brochures en dergelijk drukwerk, in losse vellen	22.11.10.00	mln st	.	.	226	247
Het uitgeven van schoolboeken	22.11.20.10	mln st	23	26	280	307
Het uitgeven van kinderboeken, excl. prentenalbums, -boeken, teken- of kleurboeken	22.11.20.20	mln st	-	-	47	43
Het uitgeven van letterkundige boeken	22.11.20.30	1 000 st	6 071	7 575	39	49
Het uitgeven van sociale en menswetenschappelijke boeken	22.11.20.40	1 000 st	.	.	66	72
Het uitgeven van natuurwetenschappelijke en technologische boeken	22.11.20.50	1 000 st	.	.	51	112
Het uitgeven van boeken, brochures e.d. drukwerk, zoals telefoon- en adresboeken, telex- en telefaxgidsen, beroeps- en exportgidsen, fotoboeken en plaatwerken	22.11.20.60	mln st	31	33	278	275
Het uitgeven van dagbladen en tijdschriften, vier of meer keer per week verschijnend	22.12.10.00	mln st	1 363	1 274	1 905	1 925
Het uitgeven van dagbladen en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.13.10.00	mln st	2 219	.	2 119	2 159
Prentbriefkaarten en andere gedrukte briefkaarten	22.15.11.30		-	-	x	x
Gedrukte kaarten met persoonlijke wensen of mededelingen, al dan niet met enveloppe	22.15.11.50		-	-	x	x
Kalenders van alle soorten, gedrukt, inclusief kalenderblokken	22.15.13.50		-	-	x	x

Tabel 4.3 (slot)

Industriële verkopen: papier en grafische producten

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
			<i>mln euro</i>			
<i>Drukkerijen en diensten in verband met drukkerijen</i>	22.2				3 712	3 747
w.o.						
Drukken van dagbladen en tijdschriften, vier keer of meer per week verschijnend	22.21.10.00		-	-	132	146
Waardepapieren, w.o. nieuwe postzegels, gezegeld papier; cheques, bankbiljetten, aandelen e.d.	22.22.11.00		-	-	73	107
Handelscatalogi	22.22.12.30		-	-	100	96
Reclamedrukwerk zoals brochures, folders, reisgidsen, sales promotionmateriaal, excl. handelscatalogi	22.22.12.50		-	-	1 114	1 094
Ander drukwerk n.e.g., bijvoorbeeld handelsformulieren, reisbiljetten, toegangskarten, fotokopieën en familiedrukwerk, excl. kettlingformulieren en reclamedrukwerk	22.22.13.00		-	-	438	449
Opbergmappen, mappen en banden, omslagen voor dossiers, van papier of karton	22.22.20.50	kg	.	.	66	63
Onderleggers, boekomslagen en andere bedrukte papierwaren	22.22.20.90		-	-	4	3
Drukken van boeken, brochures (geen reclame), jaarverslagen e.d. drukwerk, prentenalbums, prenten-, teken- en kleurboeken, geschreven of gedrukte muziek	22.22.31.00		-	-	286	303
Drukken van kranten en tijdschriften, minder dan vier keer per week verschijnend	22.22.32.20		-	-	717	692
Drukken van cartografische en topografische werken van alle soorten	22.22.32.30		-	-	1	x
Drukken van alle soorten kalenders, incl. kalenderblokken	22.22.32.50		-	-	14	14
Drukken van prenten, posters, gravures en foto's	22.22.32.70		-	-	16	16
Afwerken van boeken e.d. artikelen (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.10		-	-	94	93
Afwerken van brochures, tijdschriften, catalogi, reclamemateriaal, prospectussen, enz. (vouwen, lijmen, snijden, inbinden e.d.)	22.23.10.30		-	-	111	114
Drukletters, clichés, drukplaten, drukcilinders en dergelijke	22.24.20.00		-	-	105	100
<i>Reproductie van opgenomen media</i>	22.3				627	597
w.o.						
Reproductie van magneetbanden voor geluid, breedte max. 4 mm	22.31.10.30	mln st	40	29	27	19
Reproductie van compact discs	22.31.10.70	mln st	532	454	389	350
Gereproduceerde magneetbanden voor video (breedte > 6,5 mm)	22.32.10.50	mln st	x	x	x	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

De omzet in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie is in april 2002 ruim 1% hoger dan in april het jaar ervoor. Ook de productie is toegenomen, namelijk met 1,5%. De afzetprijzen daarentegen zijn opnieuw lager. De bedrijvigheid is van april op mei 2002 fors toegenomen. Voor de periode van juni tot en met augustus verwachten de ondernemers echter dat de bedrijvigheid gelijk blijft. Ze denken wel hogere prijzen te kunnen vragen voor hun producten.

Omzet stijgt, prijzen dalen

De productie in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie ligt 1,5% hoger in april 2002 dan in april een jaar eerder. De omzet is ruim 1% hoger dan in april van vorig jaar. Dit is te danken aan de ontwikkeling op de buitenlandse markt. Hier is de omzet met bijna 2% toegenomen. Op de binnenlandse markt daarentegen is de omzet onveranderd. De totale omzet is toegenomen ondanks lagere afzetprijzen. Deze zijn in april 6,7% lager dan in dezelfde maand een jaar eerder. De verbruiksprijzen zijn minder sterk gedaald dan de afzetprijzen. Gemiddeld is de daling van de verbruiksprijs 5,2%.

Gecorrigeerd voor het prijseffect en het werkdageffect ligt in april 2002 het volume van de gemiddelde dagomzet ruim 3% hoger dan in april van 2001. Op de buitenlandse markt is de stijging ruim 4%, terwijl de toename op de binnenlandse markt bijna 1% bedraagt.

Bedrijvigheid neemt fors toe

Uit de Conjunctuurtest van mei 2002 blijkt dat de bedrijvigheid in de branche flink toeneemt in vergelijking met die in de maand ervoor. Normaal blijft in deze periode van het jaar de bedrijvigheid stabiel. Zowel in de chemische als in de kunststofverwerkende industrie neemt de bedrijvigheid in mei 2002 iets minder toe dan in de totale branche. Dit betekent dat de toename in de aardolie-industrie meer dan het gemiddelde is.

Orderontvangst blijft stabiel

De orderontvangsten van de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie zijn in mei 2002 onveranderd ten opzichte van de maand daarvoor. Een lichte stijging is te verwachten voor deze tijd van het jaar. De orderontvangsten uit het binnenland nemen licht af, terwijl de ontvangsten uit het buitenland vrijwel onveranderd zijn.

Ook in de chemische industrie zijn de orderontvangsten in mei 2002 onveranderd gebleven ten opzichte van de maand daarvoor. Op de binnen-

landse markt nemen ze wel licht toe. De ontvangsten van orders op de buitenlandse markt zijn stabiel gebleven. In de kunststofverwerkende industrie zijn de orderontvangsten afgenomen. Vooral de ontvangsten uit het binnenland zijn fors afgenomen. De buitenlandse orders nemen minder hard af. In de maanden ervoor namen de orderontvangsten in de kunststofverwerkende industrie nog fors toe.

Stemming ondernemers verslechtert licht

De stemming van de gezamenlijke ondernemers in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie over de orderontvangsten is licht verslechterd. Wat betreft de orderpositie is de stemming in mei 2002 vrijwel onveranderd ten opzichte van de maand ervoor.

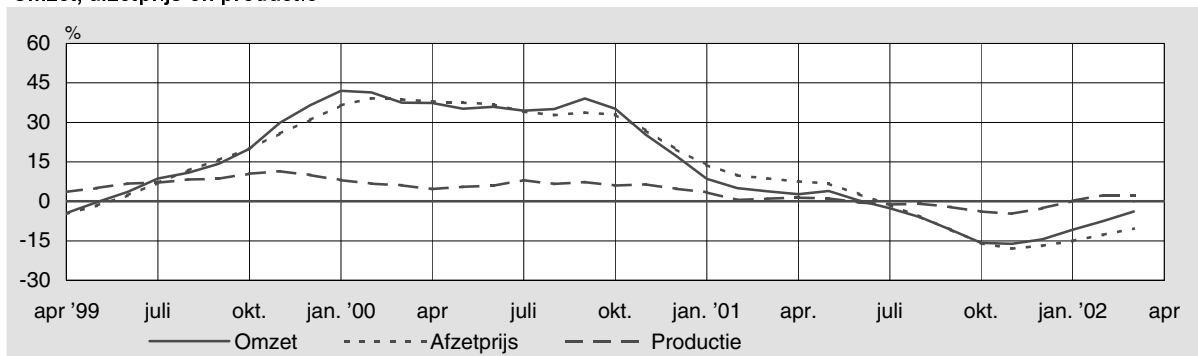
Voor de onderliggende sectoren zijn er verschillen in de stemming te noteren. Zo is de stemming over de orderontvangsten in de kunststofverwerkende industrie in mei 2002 helemaal omgeslagen. Vorige maand was ook al sprake van een omslag in de stemming. Want in april verbeterde de stemming nog zeer fors ten opzichte van de maand ervoor. In mei neemt de stemming echter nog harder weer af. Ook over de orderpositie zijn de ondernemers veel somberder geworden. De producenten in de chemische industrie daarentegen zijn niet beter of slechter gestemd over de orderontvangsten dan in april. Ook over de orderpositie is hun stemming onveranderd.

Voor de branche in zijn geheel geldt dat iets meer producenten hun voorraden gereed product van april op mei 2002 als te groot beoordelen, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling. Het meest manifesteert zich dit in de kunststofverwerkende industrie.

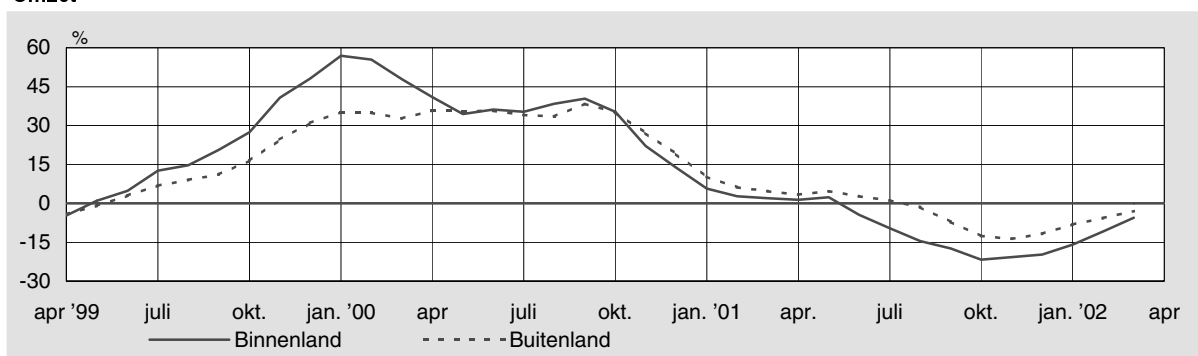
Verwachtingen

Voor de periode van juni tot en met augustus 2002 verwachten de producenten in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie dat de bedrijvigheid niet verandert. Verder verwachten ze oplopende verkoopprijzen.

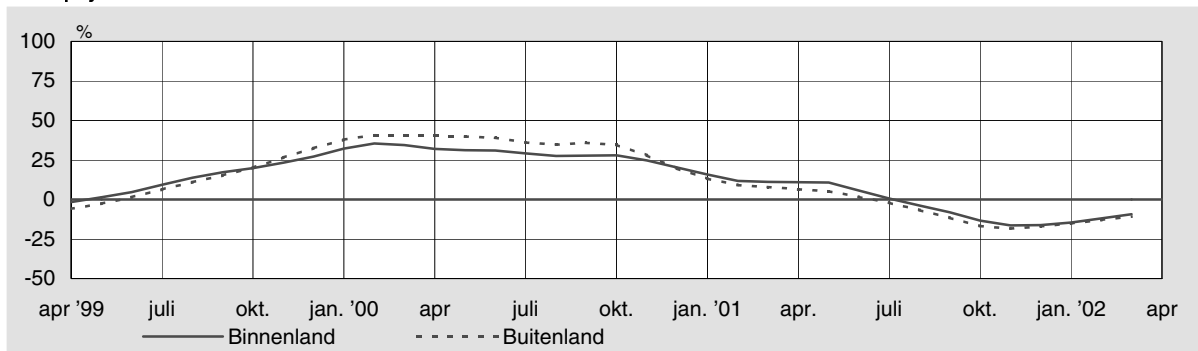
Omzet, afzetprijs en productie

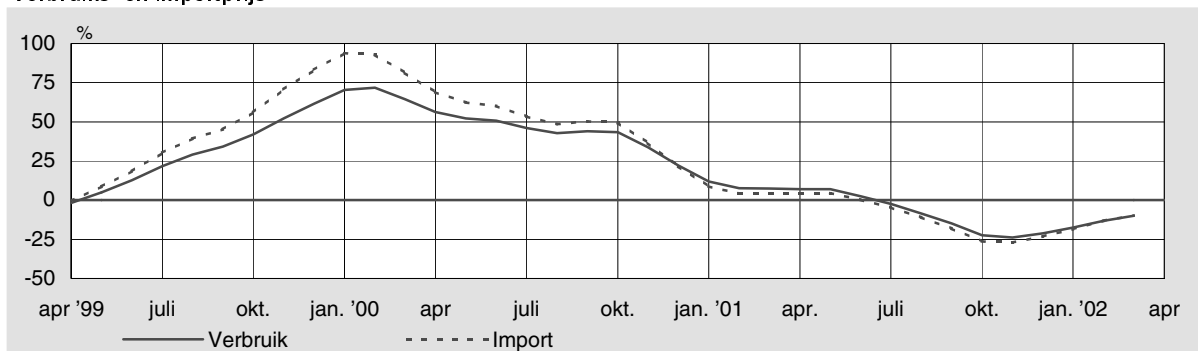
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		161,2	154,8	157,1	162,8	143,2	145,5	158,7	156,4	138,2	155,9	158,3	1,2
binnenland		164,6	150,7	157,5	160,1	137,1	140,3	157,8	158,1	133,1	156,3	158,2	0,0
buitenland		159,6	156,8	157,0	164,1	146,3	148,1	159,2	155,5	140,8	155,7	158,4	1,9
Afzetprijs		140,3	136,8	141,6	145,8	123,3	123,6	141,4	143,7	121,8	128,3	134,1	-6,7
binnenland		139,7	139,5	145,0	149,2	125,4	127,7	144,1	147,2	126,3	132,2	138,8	-5,7
buitenland		140,5	135,8	140,4	144,6	122,6	122,2	140,5	142,5	120,2	126,9	132,4	-7,1
Verbruiksprijs		166,1	157,0	163,5	168,9	137,7	141,7	161,0	161,4	138,4	151,0	152,9	-5,2
import		180,9	165,5	171,7	179,4	143,3	148,8	168,6	168,9	144,2	160,7	160,4	-5,0
Productie (volume gemiddelde dag)		113,1	111,9	112,7	117,3	107,5	115,4	114,6	115,5	118,7	118,2	117,2	1,5
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		113,0	114,1	108,2	120,0	111,1	.	.	.	.	.	.	-2,2
Aantal bedrijven ²⁾	1000	2,0	2,0										
Uitgesproken faillissementen	1	28	30	11	8	3	11						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	847	.	222	207	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001		2002		2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	-7	5	-8	-9	-16	10	-1	2	15	2	-4
binnenlandse markt		5	-9	5	4	-18	-26	10	13	24	17	-4	-10
buitenlandse markt		6	-6	3	-13	-5	-9	10	-8	-7	14	3	-2
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	-4	7	-13	0	-10	12	-14	-13	1	17	1
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,9	84,7	85,6	85,1	84,8	83,5	85,1					84,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	79	81	85	82	76	80	87					81
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	5	14	8	13	19	16	8					14
tekort aan arbeid	%	6	3	3	3	3	1	3					3
te geringe productiecapaciteit	%	4	0	0	0	0	0	0					0
overige belemmeringen	%	7	3	4	2	2	3	2					2
Orderpositie	⁴⁾	100,0	97,5	100,1	98,2	96,5	95,1	95,6	98,5	98,3	96,9	97,1	96,1
Beoordelingen:													
orderontvangst		1	-11	-5	-12	-15	-14	-10	-8	-12	-9	-12	-13
orderpositie totaal		5	-9	-1	-11	-12	-12	-8	-9	-10	-3	-4	-10
orderpositie buitenland		8	-9	-1	-10	-12	-11	-5	-7	-9	-1	-2	-9
productiecapaciteit		-6	7	2	5	8	14	3					8
voorraden gereed product		-3	6	5	6	7	6	6	7	6	2	4	6
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		-5	-5	-7	-4	-6	-4	-8					-6
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		3	-4	0	-9	-5	-1	3					-3
buiten Europese Unie		5	-4	2	-6	-11	-2	1					-5
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		13	2	2	-5	-1	12	11					4
bedrijvigheid komende 3 mnd		8	5	6	1	6	7	13	0	2	13	3	8
verkoopprijs komende 3 mnd		19	-7	8	-12	-11	-11	5	0	-13	11	13	-5
personeelssterkte komende 6 mnd		0	-4	1	-1	-9	-8	-11					-7
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,4	-0,3	0,3	-0,3	-0,5	-0,8	-0,7					-0,6

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 5.3

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
			<i>mln euro</i>			
Chemische producten en synthetische of kunstmatige vezels	24				31 353	30 865
w.v.						
<i>Basischemicaliën</i>	24.1					
w.o.						
<i>Industriële gassen</i>	24.11				226	x
<i>Kleurstoffen en pigmenten</i>	24.12				371	335
w.o.						
Kleur- en verfstoffen, preparaten en luminofoeren (excl. op basis van titaanoxide, of chroom- of cadmiumverbindingen)	24.12.24.70	mln kg	12	10	80	82
<i>Overige anorganische chemische basisproducten</i>	24.13				930	921
w.o.						
Fosforzuur en polyfosforzuren	24.13.14.55	mln kg	x	x	x	x
<i>Overige organische chemische basisproducten</i>	24.14				9 649	9 064
w.o.						
Cycloalkanen, cycloalkenen en cycloterpenen, excl. cyclohexaan	24.14.12.15	mln kg	44	54	55	62
Benzeen	24.14.12.23	mln kg	884	994	367	329
Esters van azijnzuur, excl. ethyl- en vinylacetaat	24.14.32.19	mln kg	32	35	33	37
Mono-, di-, trichloorazijnzuur, propionzuur, boterzuur, valeriaanzuur en zouten of esters daarvan	24.14.32.20	mln kg	82	93	67	78
Verzadigde eenw. acyclische carbonzuren, incl. zouten en esters daarvan, excl. mieren-, azijn-, propion-, boter-, valeriaan-, palmitine-, stearinezuur	24.14.32.80	mln kg	45	22	67	32
Carbonzuren met andere zuurstofhoudende groepen en derivaten daarvan, excl. citroenzuur en derivaten daarvan	24.14.34.75	mln kg	x	x	130	81
Aminoverbindingen met zuurstofhoudende groepen, excl. aminoalcoholen, lysine en glutaminezuur	24.14.42.90	mln kg	x	x	127	119
Acyclische ethers en halogeen-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diethylether	24.14.63.19	mln kg	x	x	x	x
2,2'-oxydiëthanol (diëthyleenglycol)	24.14.63.33	mln kg	87	91	53	54
Etheralcoholen en halogeen-, sulfo-, nitro- en nitrosoderivaten daarvan, excl. diëthyleenglycol	24.14.63.39	mln kg	182	178	148	155
Olie en andere olieproducten, uit de distillatie van steenkoolteer, excl. benzol, toluol, xylool, naftaleen, creosootolie en mengsels van aromaten	24.14.73.67	mln kg	393	390	68	65
<i>Kunstmeststoffen en stikstofverbindingen</i>	24.15				1 079	1 069
w.o.						
Ammoniak, watervrij (100% N)	24.15.10.75	mln kg	1 077	859	208	172
Meststoffen van dierlijke of van plantaardige oorsprong	24.15.60.00	mln kg	-	-	-	-
Meststoffen met stikstof, fosfor en kalium, > 10 gewichtspercenten stikstof (100% effectieve stof)	24.15.80.23	mln kg	493	366	114	93
<i>Kunststoffen in primaire vormen</i>	24.16				7 553	7 338
w.o.						
Copolymeren van styreen en acrylonitril (SAN), in primaire vormen	24.16.20.50	mln kg	x	x	x	x
Copolymeren van acrylonitril, butadieen en styreen (ABS), in primaire vormen	24.16.20.70	mln kg	128	115	196	188
Polymeren van styreen, in primaire vormen, excl. polystyreen, SAN en ABS	24.16.20.90	mln kg	143	158	176	207
Polyethyleenglycolen en andere polyetheralcoholen, in primaire vormen	24.16.40.15	mln kg	334	389	384	459
Verzadigde polyesters n.e.g., in primaire vormen	24.16.40.90	mln kg	117	88	304	217
Acrylpolymeren, in primaire vormen, excl. polymethylmethacrylaat	24.16.53.90	mln kg	93	93	233	243
Polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12, in primaire vormen	24.16.54.50	mln kg	x	x	x	x
Polyamiden in prim. vormen, excl. polyamide-6, -11, -12, -6,6, -6,9, -6,10 of -6,12	24.16.54.90	mln kg	17	x	78	x
Polyurethanen, in primaire vormen	24.16.56.70	mln kg	x	x	x	x
<i>Synthetische rubber in primaire vormen</i>	24.17				x	x
<i>Verdelingsmiddelen en andere chemische producten voor de landbouw</i>	24.2				204	204
<i>Verf, vernis e.d., drukinkt en mastiek</i>	24.3				1 647	1 618
w.o.						
Verf en vernis, op basis van acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.50	mln kg	173	139	196	169
Verf en vernis, op basis van andere synthetische polymeren dan acryl- of vinylpolymeren, in waterige systemen	24.30.11.70	mln kg	20	23	32	51
Verf en vernis oplossingen van polyesters met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.29	mln kg	51	51	221	208
Verf en vernis oplossingen van acryl- of vinylpolymeren met max. 50 gew. % oplosmiddel, niet-waterige systemen	24.30.12.50	mln kg	6	5	30	26
Verf en vernis oplossingen op basis van synth. polymeren met max. 50 gew.% oplosmiddel, niet-waterige systemen, excl. van acryl- of vinylpolymeren	24.30.12.90	mln kg	76	75	242	233
Bereide pigmenten, opacificeermiddelen en verfstoffen (bijv. voor keramiek)	24.30.21.30	1 000 kg	6 209	6 580	57	58
Zwarte drukinkt	24.30.24.50	mln kg	13	17	20	26
Drukinkt, excl. zwarte drukinkt	24.30.24.70	mln kg	64	71	219	218

Tabel 5.3 (vervolg)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
<i>Farmaceutische grondstoffen</i>	24.41				677	714
<i>Farmaceutische producten</i>	24.42				4 514	4 897
w.o.						
Geneesmiddelen met penicillinen of streptomycinen in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.60		-	-	62	68
Geneesmiddelen met andere antibiotica dan penicillinen of streptomycinen, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.11.80		-	-	40	41
Geneesmiddelen zonder antibiotica met hormonen uit de bijnierschors, in afgemeten hoeveelheden, dan wel opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.42.12.70		-	-	37	53
Geneesmiddelen, niet op basis van penicillinen, hormonen, antibiotica, alkaloiden of (pro)vitaminen, o.v.k.	24.42.13.80		-	-	x	x
Vaccins voor mensen	24.42.21.40		-	-	x	x
<i>Glycerol, zeep en wasmiddelen, poets- en reinigingsmiddelen</i>	24.51				696	711
w.o.						
Niet-ionische organische tensioactieve producten, excl. zeep	24.51.20.50	mln kg	x	x	x	x
Was- en reinigingsmiddelen, opgemaakt voor de verkoop in het klein	24.51.32.50	mln kg	236	251	163	179
Was- en reinigingsmiddelen, n.o.v.k.	24.51.32.70	mln kg	.	.	73	70
Preparaten voor het parfumeren van of het neutraliseren van geuren in vertrekken	24.51.41.00		-	-	37	x
<i>Parfums en cosmetische artikelen</i>	24.52				264	278
w.o.						
Schoonheids- en verzorgingsmiddelen, excl. voor het opmaken van lippen en ogen, de verzorging van handen of voeten, poeder voor cosmetisch gebruik	24.52.15.00		-	-	44	45
Haarshampoo	24.52.16.30		-	-	19	25
Haarverzorgingsmiddelen, excl. shampoo, lak, preparaten voor het permanent-haargolven of ontkrullen	24.52.17.00		-	-	32	34
<i>Kruit en springstoffen</i>	24.61				x	x
<i>Lijm en gelatine</i>	24.62				255	271
w.o.						
Lijm, excl. op basis van caseïne, caseïnaten, albuminen, albuminaten, gelatine, beenderen of zetmeel	24.62.10.95	mln kg	108	124	155	165
<i>Etherische oliën</i>	24.63				385	425
w.o.						
Mengsels van reukstoffen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie	24.63.10.75	mln kg	40	43	276	288
<i>Fotochemische producten</i>	24.64				882	848
w.o.						
Fotografische film en film voor direct-klaar fotografie, op rollen, lichtgevoelig en onbelicht	24.64.11.50	mln m ²	x	x	x	x
<i>Informatiedragers waarop niets is opgenomen</i>	24.65				x	x
<i>Andere chemische producten, niet eerder genoemd</i>	24.66				1 178	1 209
w.o.						
Reageermiddelen van gemengde samenstelling, voor diagnose of laboratorium, incl. geïmpregneerd of bekleed papier	24.66.42.10	kg	.	.	41	x
Reactie-initiatoren, -versnellers en katalytische preparaten, n.e.g.	24.66.46.60	mln kg	x	x	191	x
Chemische producten en preparaten n.e.g., zoals niet-gedoopt lithium, mengsels van aminen uit gedimeriseerde vetzuren met een mol gew. > 520 en ≤ 550	24.66.48.90	mln kg			-	-
Producten van rubber of kunststof	25				4 774	4 670
w.v.						
<i>Producten van rubber</i>	25.1				475	449
w.o.						
Gegoten artikelen van niet-geharde ge vulcaniseerde rubber, excl. voor motorvoertuigen	25.13.73.60	kg	.	.	63	57
<i>Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof</i>	25.21				1 894	1 843
w.o.						
Stijve buizen en slangen, van polyethyleen	25.21.21.53	mln kg	-	-	85	70
Stijve buizen en slangen, van polyvinylchloride	25.21.21.57	mln kg	-	-	178	167
Niet-versterkte buizen en slangen van kunststof, verkregen door herschikking of additie, zonder hulpstukken	25.21.22.35	1 000 kg	-	-	x	x
Niet-stijve buizen en slangen van kunststof, versterkt of op andere wijze gecombineerd met andere stoffen, excl. flexibele met drukweerstand minder dan 27,6 MPa	25.21.22.50	kg	-	-	48	48

Tabel 5.3 (slot)

Industriële verkopen: chemische producten en producten van rubber of kunststof

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
<i>mln euro</i>						
<i>Platen, vellen, buizen en profielen van kunststof (vervolg)</i>						
w.o.						
Hulpstukken voor buizen en slangen, van kunststof	25.21.22.70	mln kg	-	-	139	128
Platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstructuur, niet versterkt met andere stoffen, van polyethyleen, dikte max. 0,1 mm, niet vezelversterkt	25.21.30.10	mln kg	-	-	254	226
Platen, foliën e.d. van polyurethanen met celstructuur	25.21.41.50	mln kg	44	39	147	145
Platen, foliën e.d. van kunststoffen, met celstructuur, excl. van polystyreen, polyvinylchloride, polyurethanen of geregenereerde cellulose	25.21.41.80	mln kg	-	-	94	106
Platen, foliën e.d. van kunststof zonder celstructuur, versterkt of gecombineerd, excl. van polymerisatieproducten door herschikking, condensatie of additie	25.21.42.80	kg	.	.	56	57
<i>Verpakkingsmateriaal van kunststof</i>	25.22				918	920
w.o.						
Vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van polyethyleen	25.22.11.00	mln kg	.	.	238	240
Vuilniszakken, draagtassen en andere zakken van kunststof, excl. van polyethyleen	25.22.12.00	mln kg	.	.	54	52
Dozen, bakken, kisten en dergelijke artikelen van kunststof	25.22.13.00	mln kg	-	-	240	253
Flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, max. 2 l	25.22.14.50	mln st	1 133	1 292	106	111
Flessen, flacons en dergelijke artikelen van kunststof, meer dan 2 l	25.22.14.70	stuks	.	.	22	25
Stoppen, deksels en andere sluitingen, van kunststof	25.22.15.27	mln kg	.	.	44	40
Vaten, containers of pallets voor vervoer, opslag of verpakking, van kunststof	25.22.15.40	stuks	-	-	209	191
<i>Kunststofartikelen voor de bouw</i>	25.23				489	511
w.o.						
Bidets, closetpotten, stortbakken en dergelijke sanitaire artikelen, van kunststof	25.23.12.90	1 000 st	x	x	x	x
Garnituren, beslag en coating van kunststof, om blijvend te worden bevestigd in of op deuren, vensters, trappen, muren en andere delen voor gebouwen	25.23.15.50	kg	.	.	39	37
Uitrustingsstukken van kunststof voor gebouwen, zoals kabelgoten of rawl- en andere pluggen, excl. garnituren en beslag	25.23.15.90	kg	.	.	41	55
Geprefabriceerde bouwwerken van kunststof	25.23.20.00		-	-	37	40
<i>Overige producten van kunststof</i>	25.24				998	947
w.o.						
Tafelkleden, bakjes voor levensmiddelen en ander keuken- en tafelgerei van kunststof	25.24.23.20	mln kg	-	44	104	112
Huishoudelijke en toiletartikelen van kunststof, excl. van geregenereerde cellulose, ook excl. keuken- of tafelgerei	25.24.23.70	kg	.	.	69	68
Artikelen van kunststof en van fysisch gewijzigde natuurlijke harsen, niet uit vellen, excl. kleding (toebehoren), beslag voor meubelen, beeldjes, schoolbehoeften	25.24.28.70		-	-	357	330
Onderdelen van kunststof voor optische, fotografische, cinematografische, medische, chirurgische apparaten of voor meet- en precisietoestellen	25.24.90.97	kg	-	-	25	18

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

April van dit jaar brengt de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie nog geen duidelijke ommekeer. Ook in april is de productie en de omzet weer lager dan in dezelfde maand vorig jaar. Daarentegen stijgt de orderontvangst ten opzichte van april 2001. Volgens de Conjunctuurtest blijven de bedrijvigheid en de orderontvangst in mei op het niveau van april. Daarnaast verwachten de producenten voor juni tot en met augustus een toename van de bedrijvigheid.

Productie blijft dalen

Al sinds mei vorig jaar is het volume van de gemiddelde dagproductie elke maand lager dan in de overeenkomstige maand een jaar eerder. Ook in april 2002 blijft de productie van de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie achter bij die van april 2001. Het volume van de gemiddelde dagproductie daalt zelfs met bijna 11%. Dit is een van de grootste afnames die sinds maart vorig jaar zijn waargenomen.

Omzet neemt ook af

In april 2002 is de totale omzet van deze branche ruim anderhalf procent lager dan in april vorig jaar. April telt in 2002 echter wel een werkdag meer dan in april 2001. Daarnaast zijn de afzetprijzen gemiddeld 0,2% hoger. Als deze effecten worden verrekend, komt het totale volume van de gemiddelde dagomzet uit op een daling van bijna 7%.

Het is vooral op de binnenlandse markt waar de branche in april veren laat. De omzet daalt met ruim 3,5% bij een stijging van de afzetprijs met 1,7%. Hiermee rekeninghoudend en met de werkdag extra vertaalt zich dit in een afname van het volume van de gemiddelde dagomzet op de binnenlandse markt van ruim 10%.

Op de buitenlandse markt is het iets minder slecht. Daar daalt het volume van de gemiddelde dagomzet met bijna 4,5%. Hierbij is de gelijk gebleven omzet gecorrigeerd voor de 0,7% lagere afzetprijzen en het werkdayeffect.

Orderontvangst stijgt

De waarde van de buitenlandse orderontvangst is in april 2002 ruim 12% hoger dan in april vorig jaar. Sinds mei vorig jaar is dit voor het eerst dat de buitenlandse orderontvangst op jaarbasis weer groeit. Daarentegen daalt de waarde van de binnenlandse

orderontvangst met bijna 2%. Hier is het al de tiende keer op rij dat er op jaarbasis geen groei in de orderontvangst zit. Per saldo neemt de waarde van de totale orderontvangst met bijna 6% toe ten opzichte van april 2001. Sinds maart vorig jaar zijn voor de totale orderontvangst alleen maar dalingen geregistreerd.

Bedrijvigheid blijft op peil

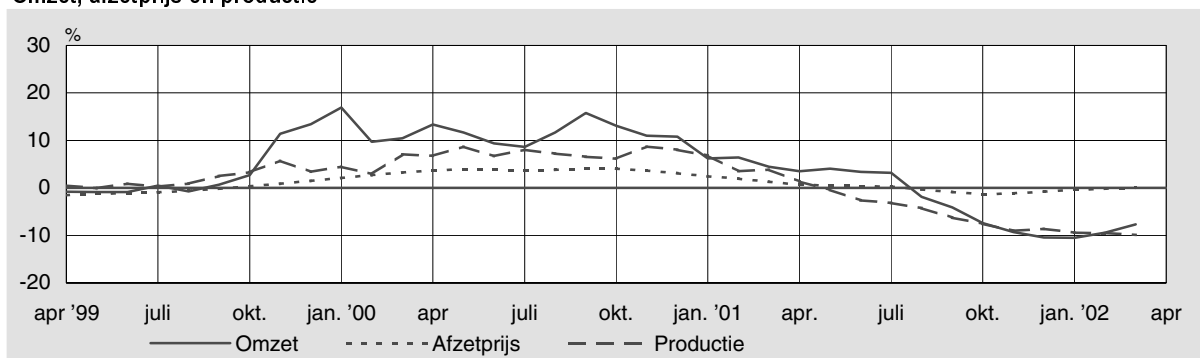
In april zijn zowel de bedrijvigheid als de totale orderontvangst licht gestegen ten opzichte van maart. In de Conjunctuurtest van mei melden de ondernemers dat de bedrijvigheid op het niveau van april blijft. Ook de waarde van de totale orderontvangst is nauwelijks gestegen in vergelijking met april. De waarde van de buitenlandse orderontvangst is enigszins toegenomen, maar die van de orderontvangst uit Nederland is nagenoeg stabiel gebleven. Toch is dit blijkbaar voldoende om de index van de orderpositie met 1,8 indexpunt op te laten lopen tot 93,0.

Hoewel de branche nog lang niet loopt te juichen, is de stemming wel licht verbeterd. Zowel over de orderontvangst als over de buitenlandse en de totale orderpositie is men wat minder negatief. Wel vindt per saldo nog steeds 7% van de fabrikanten de voorraad gereed product te groot, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling.

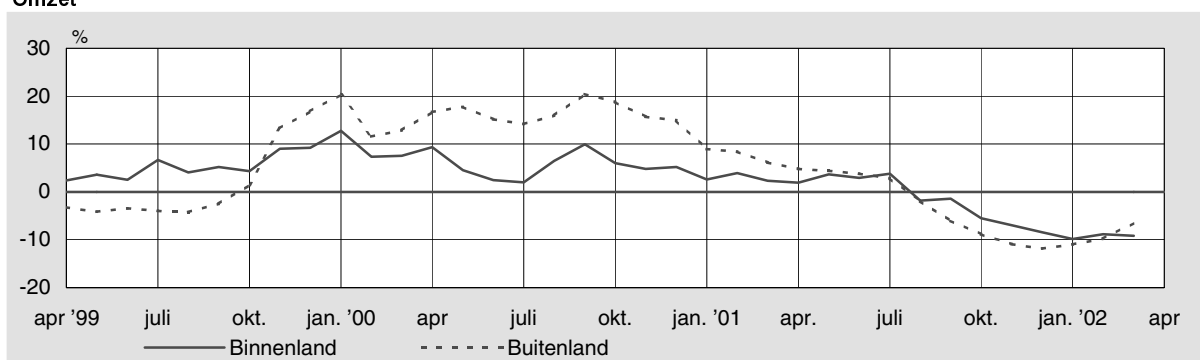
Verwachtingen

Voor de periode juni tot en met augustus rekenen de producenten op een toename van de bedrijvigheid. Hierbij is de invloed van vakantiedagen buiten beschouwing gelaten. Verder verwachten ze dat de afzetprijzen nauwelijks zullen wijzigen. Opmerkelijk is nog dat per saldo 9% van de producenten verwachten dat de omvang van het personeelsbestand zal afnemen. In april was dat nog 14%.

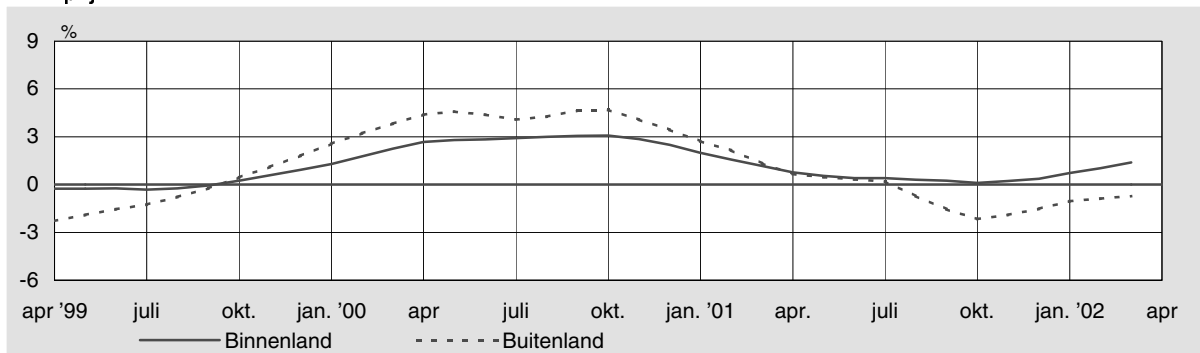
Omzet, afzetprijs en productie

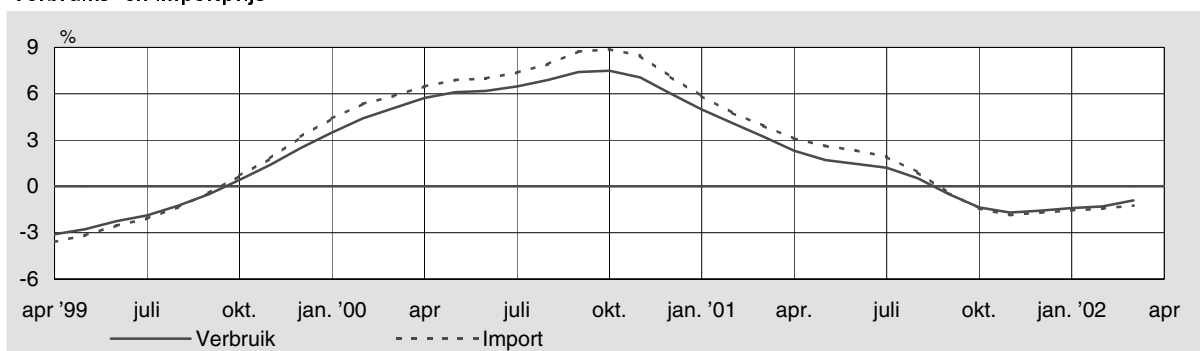
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001			2002	2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	4e kw.		1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	
1995=100												%	
Omzet (waarde)		139,8	138,6	137,0	144,6	145,5	123,9	154,3	133,7	118,5	136,9	131,5	-1,6
binnenland		139,2	138,2	137,6	144,2	143,3	125,1	154,8	136,1	116,7	138,6	131,0	-3,7
buitenland		140,3	138,9	136,6	144,9	147,1	123,0	153,9	132,0	119,9	135,6	131,9	0,0
Ontvangen orders (waarde)		140,0	143,1	138,0	132,4	134,3	129,0	144,3	121,2	117,7	131,7	128,3	5,9
binnenland		134,4	142,4	138,8	132,3	130,8	130,5	145,8	129,4	113,6	139,6	127,1	-1,8
buitenland		144,3	143,6	137,4	132,5	136,9	127,9	143,1	115,1	120,7	125,8	129,2	12,2
Afzetprijs		105,8	106,1	106,3	106,4	105,4	106,2	106,2	106,3	106,2	106,3	106,5	0,2
binnenland		106,3	107,0	107,0	106,9	107,1	108,1	106,9	106,9	108,2	108,3	108,8	1,7
buitenland		105,5	105,5	105,9	106,1	104,5	105,0	105,9	105,9	105,1	105,1	105,2	-0,7
Verbruiksprijs		106,6	107,8	108,2	107,8	106,9	106,8	108,1	107,7	106,8	107,0	107,4	-0,3
import		106,8	108,5	108,6	108,9	107,5	107,0	108,6	108,6	107,0	107,2	107,6	-0,9
Productie (volume gemiddelde dag)		119,9	116,8	120,8	126,3	114,9	109,3	127,4	132,2	110,2	117,8	117,9	-10,9
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		119,9	117,7	122,9	119,7	118,2	.	.	.	.	.	.	-6,0
Aantal bedrijven ²⁾	1000	17,3	17,9										
Uitgesproken faillissementen	1	176	220	43	38	80	69						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	194	.	53	47	.	.						

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Metaal-, elektrotechnische- en transportmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001			2002	2001		2002			
				1e kw.	2e kw.	3e kw.		4e kw.	1e kw.	apr.	mei		apr.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		6	-5	-2	-2	-12	-3	-1	-3	1	7	3	-4
binnenlandse markt		4	-3	-2	3	-6	-9	-6	6	2	3	-2	-5
buitenlandse markt		6	-6	-4	-6	-16	1	2	-9	1	9	5	-3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	-3	2	0	-7	-5	-1	-7	4	4	1	-3
Bezettingsgraad ³⁾	%	82,8	82,6	83,7	83,5	81,6	81,5	80,2					81,7
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	79	80	81	82	79	79	80					80
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	5	12	8	10	14	16	15					14
tekort aan arbeid	%	10	4	6	5	4	2	1					3
te geringe productiecapaciteit	%	2	1	2	1	1	1	1					1
overige belemmeringen	%	4	2	3	2	2	2	3					2
Orderpositie	⁴⁾	100,5	94,9	99,9	96,4	92,3	91,0	90,6	97,8	96,5	91,2	93,0	91,7
Beoordelingen:													
orderontvangst		0	-11	-6	-8	-13	-19	-17	-7	-6	-14	-11	-15
orderpositie totaal		8	-7	3	-5	-7	-18	-12	-3	-4	-12	-10	-12
orderpositie buitenland		10	-7	3	-5	-7	-17	-10	-1	-4	-7	-5	-10
productiecapaciteit		-2	6	0	4	8	10	13					9
voorraden gereed product		2	7	4	7	7	9	8	7	8	7	7	8
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		4	0	0	2	-4	2	-2					-1
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		2	1	-3	8	2	-4	-2					1
buiten Europese Unie		5	-1	-2	5	0	-5	-1					0
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		17	-5	2	-5	-8	-7	14					-2
bedrijvigheid komende 3 mnd		10	0	7	2	-3	-7	8	2	5	9	13	1
verkoopprijs komende 3 mnd		8	2	3	2	-1	2	4	4	4	4	3	2
personeelssterkte komende 6 mnd		6	-11	2	-8	-19	-19	-14					-15
toe- of afname personeelssterkte	%	0,5	-1,0	0,8	-0,7	-2,2	-1,8	-1,2					-1,5

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 6.3

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer	27				.	.
w.v.						
<i>Buizen en hulpstukken (fittings) van gietijzer</i>	27.21				x	x
<i>Buizen en hulpstukken (fittings) van staal</i>	27.22				x	309
<i>Getrokken draad uit ijzer of staal</i>	27.34				67	71
<i>Aluminium en werken van aluminium</i>	27.42				1 497	1 499
w.o.						
Ruw aluminium (blokken e.d.) van gelegeerd secundair aluminium	27.42.11.55	mln kg	96	113	160	146
Staven en profielen, incl. holle profielen, van gelegeerd aluminium	27.42.22.50	mln kg	87	81	310	288
<i>Lood, tink en zink en werken daarvan</i>	27.43				x	x
<i>Werken van koper</i>	27.44				290	260
<i>Gieten van ijzer</i>	27.51				206	203
<i>Gieten van lichte metalen</i>	27.53				168	187
w.o.						
Gegoten onderdelen van lichte non-ferro metalen, excl. voor voertuigen, machines, aandrijvingselementen, kussenblokken of assen	27.53.10.90	mln kg	12	14	102	120
Producten van metaal, excl. machines en apparaten	28				9 091	9 348
w.v.						
<i>Metalen constructiewerken en delen daarvan</i>	28.11				3 488	3 378
w.o.						
Geprefabriceerde bouwwerken van ijzer of staal, zoals broeikassen, warenhuizen, bedrijfsgebouwen, loodsen, serres, wachthuisjes ofabri's e.d.	28.11.10.30		-	-	457	461
Geprefabriceerde bouwwerken van aluminium, zoals broeikassen, warenhuizen, bedrijfsgebouwen, loodsen, serres, wachthuisjes ofabri's e.d.	28.11.10.50		-	-	100	79
Bruggen en bruggdelen, van ijzer of van staal	28.11.21.00	kg	-	-	82	89
Steiger-, bekistings- en stutmateriaal, materiaal voor pijlerondersteuning en galerijondersteuning, van ijzer of staal	28.11.23.10	kg	-	-	26	26
Constructiewerken hoofdzakelijk bestaand uit plaatmateriaal van ijzer of staal, met isolerende tussenlaag, zoals puien, gevels, plafonds, vloeren of scheidingswanden, excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.40	kg	-	-	171	190
Constructiewerken hoofdzakelijk bestaand uit plaatmateriaal van ijzer of staal, zonder isolerende tussenlaag, zoals puien, gevels, plafonds, vloeren of scheidingswanden, excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.50	mln kg	142	-	135	128
Constructiewerken en delen hiervoor, van ijzer of staal, vrijwel geen platen, zoals luchtkanalen, hekwerken, pijp- en transportleidingen, skeletten, spanten, magazijnrekken, e.d., excl. waterbouwkundige constructiewerken	28.11.23.60	kg	-	-	1 849	1 799
Constructiewerken en delen hiervoor, van aluminium	28.11.23.70	kg	-	-	566	477
<i>Metalenconstructiewerken voor de bouw</i>	28.12				427	442
w.o.						
Deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van ijzer of staal	28.12.10.30	1 000 st	754	708	178	183
Deuren en ramen, alsmede kozijnen daarvoor en drempels, van aluminium	28.12.10.50	stuks	-	-	249	259
<i>Tanks, reservoirs en bergingsmiddelen van metaal</i>	28.21				257	361
w.o.						
Gashouders, gastanks e.d. bergingsmiddelen, inhoud > 300 l, voor opslag van gassen, van ijzer/staal, excl. gecompriemd of vloeibaar gemaakt gas	28.21.11.10	kg	-	-	x	x
Kuipen, reservoirs, tanks, inhoud > 300 l, inwendig bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer/staal, voor vloeistof, excl. voor vloeibare gassen	28.21.11.20	kg	-	-	x	x
Kuipen, reservoirs, tanks, inhoud > 300 l, niet inwendig bekleed of voorzien van warmte-isolerende bekleding, van ijzer/staal, voor vloeistof, excl. vloeibare gassen	28.21.11.30	kg	-	-	36	45
Kuipen, reservoirs, tanks, silo's, inhoud > 300 l, voor vaste stoffen, van ijzer of staal	28.21.11.50	mln kg	x	24	x	32
<i>Radiatoren en ketels voor centrale verwarming</i>	28.22				505	518
w.o.						
Radiatoren, convectoren, panelen en delen daarvan, van ijzer of staal, excl. voor elektrische verwarming en excl. steunen, afsluiters, buizen e.d.	28.22.11.50	mln kg	-	-	97	95
Verwarmingketels voor centrale verwarming, lagedrukstoomketels, e.d.	28.22.12.00	1 000 st	432	456	380	392
<i>Stoomketels, excl. warmwaterketels voor centrale verwarming</i>	28.3				206	463
<i>Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedermetalurgie</i>	28.4				1 075	1 086
w.o.						
Pers-, trek- en stansdelen van staal voor voertuigen voor vervoer over land	28.40.13.10	mln kg	-	-	334	368
Pers-, trek- en stansdelen van staal voor elektrotechnische producten	28.40.13.40	kg	-	-	61	76

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
<i>mln euro</i>						
Smeden, persen, stampen en profielwalsen van metaal; poedemetallurgie (vervolg)						
w.o.						
Pers-, trek- en stansdelen van staal, excl. voor landvoertuigen, machines of elektrotechnische producten	28.40.13.50	kg	-	-	375	398
Pers-, trek- en stansdelen van non-ferrometalen	28.40.13.70	mln kg	-	-	82	59
Oppervlaktebehandeling van metaal	28.51				462	483
w.o.						
Het verzinken, vertinnen, verkoperen, verloden e.d. van metalen, d.m.v. (thermisch) dompelen	28.51.11.30		.	.	91	89
Het aanbrengen van metallische lagen door middel van elektro-chemisch verchromen, vernikkelen, incl. hardverchromen, verkoperen, cadmeren e.d.	28.51.11.90		.	.	57	38
Het aanbrengen van niet-metallische lagen: lak- en poederspuiten, moffelen, emailleren e.d.	28.51.22.30		.	.	192	198
Algemene metaalbewerking	28.52				369	398
w.o.						
Gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor kernreactoren, stoomketels, machines, toestellen of mechanische werktuigen	28.52.10.33	kg	.	.	120	139
Gedraaide, geslepen, gelaste e.d. metaalproducten, zoals delen voor optische, fotografische, medische, meet- en regelapparatuur	28.52.10.55	kg	.	.	73	73
Scharen, messen en bestek	28.61				x	x
Gereedschap	28.62				206	211
w.o.						
Stamp-, pers- en stansgereedschappen voor metaalbewerking	28.62.50.33	kg	.	.	69	72
Hang- en sluitwerk	28.63				x	x
w.o.						
Cilindersloten voor deuren van gebouwen van onedel metaal, mechanisch of elektrisch	28.63.12.30	1 000 st	x	x	48	45
Garnituren, beslag e.d. artikelen voor gebouwen, van onedel metaal	28.63.14.40	mln kg	15	15	46	40
Stalen vaten e.d.	28.71				109	115
w.o.						
Reservoirs, vaten, bussen e.d. verpakkingsmiddelen, inhoud 50 t/m 300 l, al dan niet bekleed of geïsoleerd, van ijzer/staal, excl. voor gecompriëerd/vloeibaar gas	28.71.11.00	1 000 st	x	4 886	x	88
Bergingsmiddelen van lichtmetaal	28.72				513	516
w.o.						
Blikken door solderen/felzen gesloten, inhoud < 50 l, voor verpakkings- doeleinden van ijzer/staal, excl. conservenblikken voor voeding en drank	28.72.11.50	mln st	x	x	x	x
Artikelen van draad	28.73				366	314
Bouten, schroeven, moeren, kettingen en veren	28.74				135	135
Overige producten van metaal, n.e.g.	28.75				781	755
w.o.						
Werken van ijzer/staal, zoals zonwering, troggen voor kneden/mengen, looprekken, gereedschapkasten, botaniseertrommels, contactverbindingen voor optische vezelkabel	28.75.27.49	kg	.	.	79	74
Werken van aluminium, zoals kettingen, lijstwerkprofielen, afvoerbuizen, binnen- en buitenzonwering, excl. van gegoten aluminium en excl. spijkers, nagels e.d.	28.75.27.55	1 000 kg	.	.	184	173
Machines, apparaten en werktuigen, n.e.g.	29				12 574	11 758
w.v.						
Motoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en bromfietsen	29.11				447	562
w.o.						
Revisie, reparatie en onderhoud van verbrandingsmotoren en turbines, excl. voor luchtvaartuigen, motorvoertuigen en motorrijwielen	29.11.92.00		-	-	234	252
Pompen en compressoren	29.12				846	944
w.o.						
Hydraulische motoren en krachtmachines, rechtlijnig werkend, excl. hydraulische systemen	29.12.11.35	stuks	.	.	82	93
Delen van pompen en elevatoren voor vloeistoffen	29.12.42.00		-	-	92	118
Delen van lucht- en vacuümpompen, compressoren, ventilatoren en afzuigkappen waarvan de langste horizontale zijde maximaal 120 cm is	29.12.43.00		-	-	56	64
Revisie, reparatie en onderhoud van hydraulisch- en pneumatische motoren en systemen, pompen en compressoren	29.12.92.00		-	-	92	72

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
<i>Kranen en dergelijke artikelen</i>	29.13				296	331
w.o.						
Vlinderkleppen	29.13.13.75	kg	.	.	71	80
Kranen, excl. sanitaire, voor C.V., regel-, schuif-, klep- en kogelafsluiters, plugkranen, vlinderkleppen of membraanafsluiters	29.13.13.80	1 000 kg	.	.	45	51
<i>Lagers, getande overbrengingen en drijfwerkelementen</i>	29.14				167	185
<i>Hijs-, hef- en transportwerktuigen</i>	29.22				1 600	1 665
w.o.						
Kranen, hijsmachines en -toestellen ontworpen voor montage op een wegvoertuig (hoog en laagwerkers)	29.22.14.60	stuks	4 790	4 994	92	96
Elektrisch aangedreven personen- en goederenliften, incl. bakkenliften	29.22.16.30	1 000 st	18	23	171	137
Continu werkende transportinrichtingen met banden voor stort- en stukgoederen, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.70	stuks	.	.	114	108
Continu werkende transportinrichtingen met rollenbanen/castors, excl. pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.93	stuks	.	.	37	67
Continu werkende transportinrichtingen, excl. met bakken, banden en rollenbanen/castors of pneumatisch werkend of speciaal ontworpen voor ondergronds gebruik	29.22.17.95	stuks	.	.	90	124
Hef-, hijs-, laad- en losmachines en -toestellen, incl. laadtoestellen voor hoogovens en manipulatoren voor smeedinrichtingen	29.22.18.70	1 000 st	.	.	220	78
Delen van hefwerktuigen, heftrucks en transportwagentjes met hef en hanteerinrichting, transport-, laad- en losinrichtingen of toestellen	29.22.19.30		.	.	113	164
Revisie, reparatie en onderhoud van hef-, hijs- en transportwerktuigen (incl. goederen- en personenliften)	29.22.92.00		.	.	237	247
<i>Machines en apparaten voor de koeltechniek en klimaatregeling, voor niet-huishoudelijk gebruik</i>	29.23				815	785
w.o.						
Warmtewisselaars	29.23.11.30	1 000 st	.	.	73	78
Toestellen voor het filtreren of zuiveren van lucht	29.23.14.10	1 000 st	.	111	81	79
Centrifugale ventilatoren, vermogen meer dan 125 Watt	29.23.20.50	1 000 st	196	167	33	34
Het installeren van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.91.00		.	-	201	172
Revisie, reparatie en onderhoud van machines en apparaten voor de industriële koeltechniek en klimaatregeling	29.23.92.00		.	-	110	104
<i>Overige machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.</i>	29.24				1 360	1 369
w.o.						
Toestellen voor het filtreren of zuiveren van water	29.24.12.30	stuks	.	-	146	113
Verpakkingsmachines, excl. voor het vullen, sluiten, capsulieren of etiketteren van verpakkingen en het persen van koolzuur in dranken	29.24.21.70	1 000 st	19	19	187	174
Thermische apparaten, inrichtingen en systemen voor de industrie	29.24.40.70	stuks	.	.	165	212
Onderdelen voor filters en toestellen voor het filteren of zuiveren van vloeistoffen, lucht en andere gassen	29.24.52.50		.	.	43	39
Onderdelen voor machines en toestellen van metaal, excl. elektrische of voorzien van elektrische onderdelen n.e.g.	29.24.54.00		.	.	397	379
Revisie, reparatie en onderhoud van overige machines en apparaten voor algemeen gebruik, n.e.g.	29.24.92.00		.	.	191	174
<i>Andere machines en werktuigen voor de land- of bosbouw (geen tractoren)</i>	29.32				756	682
w.o.						
Machines voor het reinigen of sorteren van eieren, vruchten of andere landbouwproducten	29.32.61.00	stuks	1 638	1 636	95	94
Machines voor het bereiden van veevoeder	29.32.63.36	stuks	.	237	50	39
Machines en toestellen voor de land-, bosbouw en bijenteelt, excl. voor veevoederbereiding, pluimveeteelt en automatische drinkbakken	29.32.65.50	stuks	.	.	61	61
Onderdelen voor oogst-, dorst-, pers-, maai-, reiniging- en sorteermachines	29.32.70.50		.	.	59	67
<i>Gereedschapswerktuigen</i>	29.4				413	332
<i>Machines voor de winning van delfstoffen en voor de bouw</i>	29.52				196	162
w.o.						
Onderdelen voor bulldozers, schrapers, walsen, hijskranen, takelwagens, heimachines, sneeuwruimers, kolenploegen, machines voor grond, mineralen, ertsen e.d.	29.52.61.50		.	.	92	74
Revisie, reparatie en onderhoud van machines voor de delfstofwinning en de bouw	29.52.92.00		.	.	16	16

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen	29.53				790	817
w.o.						
Machines en toestellen voor zuivelbedrijven, excl. melkontromers	29.53.12.00	stuks	x	49	x	35
Machines en toestellen voor het industrieel vervaardigen van deegwaren	29.53.16.15	stuks	.	.	53	58
Machines en toestellen voor het industrieel bewerken of verwerken van vlees	29.53.16.50	1 000 st	.	.	181	201
Machines voor de industriële behandeling of bereiding van koffie, thee, dranken en voedingsmiddelen, excl. brouwerijen	29.53.16.70	1 000 st	.	.	60	48
Onderdelen voor machines en toestellen voor de voedingsmiddelen- en drankenindustrie, brood- en banketbakkerijen, excl. voor bewerking van vetten en oliën	29.53.22.50		.	.	116	118
Machines voor de productie van textiel, kleding en leer	29.54				79	78
Overige machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden	29.56				3 974	3 011
w.o.						
Vormen (matrijzen) voor het spuit- of persgieten van rubber of kunststof	29.56.24.70	stuks	3 676	.	82	88
Machines voor het mengen, kneden, breken, malen, ziften, homogeniseren, emulgeren of roeren, excl. robots	29.56.25.65	1 000 st	12	11	75	78
(Montage)machines, mechanische toestellen, zoals voor verfrissen lucht via verdampen, productie van diverse soorten schakelingen, systemen voor openen van garagedeuren e.d.	29.56.25.90	1 000 st	x	.	x	x
Onderdelen voor machines met eigen functie, zoals machines voor uitvoeren van openbare bouwwerken, voor mengen/kneden/breken/roeren, persen van spaanplaat, industriële robots	29.56.26.70		.	.	x	x
Revisie, reparatie en onderhoud van speciaal machines, -apparaten en -werktuigen voor specifieke industriële activiteiten	29.56.92.00		.	.	124	x
Niet-elektrische huishoudelijke apparaten	29.72				154	146
w.o.						
Luchtverhitters en/of luchtverspreiders voorzien van ventilator of blaasinrichting met motor, excl. met elektrische warmtebron	29.72.13.00	1 000 st	84	209	66	79
Kantoomachines en computers	30				x	x
w.v.						
Kantoomachines, alsmede delen daarvan	30.01				x	x
Computers en andere informatieverwerkende machines	30.02				x	x
(Overige) elektrische machines en apparaten, incl. delen, zoals elektromotoren, transformatoren, schakel- en verdeelinrichtingen, geïsoleerde kabel en draad, accumulators, lampen, buizen	31				3 319	3 209
w.v.						
Elektromotoren, elektrische generatoren en elektrische transformatoren	31.1				529	457
w.o.						
Statische omvormers, zoals gelijkrichters voor lassen e.d., excl. voor laden van accumulators, voedingseenheden voor automatische gegevensverwerkingsapparaten, omzetters	31.10.50.70	1 000 st	x	x	x	x
Schakel- en verdeelinrichtingen	31.2				981	889
w.o.						
Schakelaars, spanning max. 1 kV, excl. vermogensschakelaars	31.20.25.00	mln st	.	.	200	187
Borden, (installatie)panelen, schakelkasten, verdelers, meterbevestigings- platen, voor elektrische bediening/verdeling van elektrische stroom, spanning max. 1 kV	31.20.31.70	1 000 st	.	.	261	280
Geïsoleerd kabel en draad	31.3				632	638
w.o.						
Coaxiale kabel en andere coaxiale geleiders van elektriciteit, data- en besturingskabels	31.30.12.00	kg	.	.	54	54
Draad en kabel voor telecommunicatie, spanning max. 80 V	31.30.13.30	kg	.	.	91	70
Draad en kabel, 80 V < spanning <= 1 kV	31.30.13.70	kg	.	.	236	242
Draad en kabel, spanning meer dan 1 kV	31.30.14.00	1 000 kg	.	.	64	x
Optische vezelkabel voor datatransmissie	31.30.15.00	kg	.	.	119	x
Lichtreclames, verlichte aanwijzingsborden e.d. artikelen	31.50.24.00	1 000 st	.	.	91	87
Luchters en andere elektrische plafond- en wandlampen voor huishoudelijk gebruik	31.50.25.30	stuks	.	.	104	113
Elektrische toestellen voor buitenverlichting, openbare wegen, andere openbare plaatsen, bakenlichten voor zee-, binnen- of luchtvaart e.d.	31.50.34.30	1 000 st	x	x	x	x
Elektrische machines en toestellen met een eigen functie, excl. deeltjes- versnellers, signaalgeneratoren, toestellen voor galvanotechniek, elektrolyse of elektrofosforese	31.62.13.90	kg	.	-	132	156

Tabel 6.3 (vervolg)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Radio-, televisie- en telecommunicatieapparatuur	32				x	x
Medische apparatuur en instrumenten, precisie- en optische instrumenten	33				3 074	3 354
w.v.						
<i>Medische apparatuur en instrumenten en orthopedische artikelen</i>	33.1				1 458	1 809
<i>Meet-, regel- en controleapparatuur (excl. voor de bewaking van industriële processen)</i>	33.2				1 138	1 061
w.o.						
Elektronische doorstromingsmeters	33.20.52.35	1 000 st	105	.	128	142
Installatie van meet-, regel-, controle- en besturingsapparatuur, excl. voor bewaking of besturing van industriële processen	33.20.91.00		.	.	117	123
<i>Optische instrumenten en foto- en filmapparatuur</i>	33.4				286	247
w.o.						
Brillenglazen, afgewerkt aan beide zijden, voor verbetering van gezichtsstoornissen, excl. unifocale	33.40.11.59	1 000 st	1 360	1 352	52	50
Motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers	34				6 305	6 147
w.v.						
<i>Motorvoertuigen</i>	34.1				4 611	4 405
w.o.						
Reinigings-, röntgen-, bibliotheek-, werkplaats-, winkelauto's, e.d. auto's	34.10.54.90	stuks	x	554	x	x
<i>Carrosserieën voor motorvoertuigen; aanhangwagens en opleggers</i>	34.2				756	754
w.o.						
Carrosserieën incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, voor personenvervoer < 10 personen, incl. bestuurder	34.20.10.30	stuks	.	.	107	115
Carrosserieën incl. cabines voor auto's en andere motorvoertuigen, excl. voor personenvervoer < 10 personen	34.20.10.50	1 000 st	6	6	161	138
Containers en dergelijke laadkisten, incl. tankcontainers, ingericht en uitgerust voor het vervoer met ongeacht welk vervoermiddel	34.20.21.00	stuks	57	47	40	39
Aanhangwagens en opleggers voor goederenvervoer	34.20.23.00	1 000 st	47	49	329	322
<i>Delen en toebehoren voor automobielen en motoren daarvan (excl. elektrische)</i>	34.3				939	987
w.o.						
Delen voor zuigermotoren met vonkontsteking, excl. voor luchtvaartuigmotoren	34.30.11.00		.	.	72	66
Delen en toebehoren voor tractors, automobielen en andere voertuigen, zoals brandstoftanks, klimaatregelininstallaties en delen voor transmissie of ophanging	34.30.20.70		.	.	376	-
Delen en toebehoren voor carrosserieën en cabines, excl. veiligheidsgordels	34.30.30.90		.	.	200	228
Overige transportmiddelen (incl. onderdelen)	35				2 998	3 659
w.v.						
<i>Schepen</i>	35.11				1 743	1 948
w.o.						
Nieuwbouw van zeegaande algemene ladingschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.30	stuks	194	151	475	365
		1 000 GT	44	38		
Nieuwbouw van zeegaande containerschepen, groter dan 100 GT	35.11.24.40	stuks	x	x	x	x
		1 000 GT				
Reparatie, onderhoud en sloopwerken aan binnenvaart- en zeegaande schepen en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.91.00		.	-	405	493
Verbouw van binnenvaart- en zeegaande schepen, baggermolens en ander drijvend materieel, excl. sport- en recreatievaartuigen	35.11.92.00		.	-	22	32
<i>Plezier- en sportvaartuigen</i>	35.12				274	690
w.o.						
Motorboten en -jachten, zeegaand, excl. met buitenboordmotor	35.12.13.30	stuks	68	61	148	426
<i>Rollend materieel voor spoor- en tramwegen</i>	35.2				44	50
w.o.						
Delen van rollend spoor- en tramwegmaterieel	35.20.40.30		.	.	x	x
<i>Lucht- en ruimtevaartuigen</i>	35.3				390	411
w.o.						
Delen voor luchtvaartuigen met en zonder voortbewegingsmechanisme e.a. vlieg- en ruimtevaartuigen, excl. propellers, rotors en landingsgestellen	35.30.50.90		.	.	242	278
<i>Motorrijwielen</i>	35.41				35	40

Tabel 6.3 (slot)

Industriële verkopen: metaalproducten, elektrotechnische producten, transportmiddelen

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
			<i>min euro</i>			
<i>Rijwielen</i>	35.42				475	476
w.o.						
Fietsen met kogellagers, zonder hulpmotor, incl. bakfietsen	35.42.10.50	1 000 st	1 158	1 046	427	427
<i>Invalidenwagens</i>	35.43				x	x
<i>Overige transportmiddelen n.e.g.</i>	35.5				33	41

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

Zowel het volume van de gemiddelde dagproductie als dat van de gemiddelde dagomzet is in april 2002 bijna 7% kleiner dan in april vorig jaar. Van april op mei blijft de bedrijvigheid gelijk, terwijl een lichte stijging gebruikelijk is. De waarde van de totale orderontvangst stijgt enigszins, met name door de binnenlandse orderontvangst. Toch neemt de ontevredenheid binnen de branche fors toe. Hoewel bijna 1 op de 3 fabrikanten een krimp in het personeelsbestand verwacht, wordt voor juni tot en met augustus toch een toename van de bedrijvigheid voorzien.

Productie blijft dalen

Ook in april 2002 is het volume van de gemiddelde dagproductie weer kleiner dan in dezelfde maand vorig jaar, en wel bijna 7%. Al sinds januari 2001 is het productievolume vrijwel elke maand kleiner dan in de overeenkomstige maand een jaar eerder.

De omzet is gelijk aan die van april vorig jaar, maar april telt dit jaar een werkdag meer. Samen met de 1,7% hogere afzetprijzen levert dit een daling van bijna 7% op van het volume van de gemiddelde dagomzet.

Stemming daalt in mei weer

In de Conjunctuurtest van mei geven de ondernemers aan dat de bedrijvigheid gelijk is gebleven aan die van april. Een lichte stijging is echter gebruikelijk voor deze tijd van het jaar. De waarde van de buitenlandse orderontvangst neemt fors af, terwijl die van de orders uit Nederland toeneemt. Per saldo is er sprake van een lichte toename van de orderontvangst ten opzichte van april. Toch loopt de index van de orderpositie met bijna 1 indexpunt terug tot 93,3. Over deze orderpositie zijn de ondernemers flink minder te spreken dan in april en de stemming over de ontwikkeling van de orderontvangst daalt nog sterker.

1. Bouwmaterialenindustrie

In dit deel van de branche vertoont de bedrijvigheid van april op mei een lichte stijging, die gebruikelijk is voor de tijd van het jaar. Uit het binnenland nemen de orderontvangsten enigszins toe en die uit het buitenland blijven gelijk. De totale waarde van de orderontvangst blijft hierdoor nagenoeg gelijk aan die van april. Toch loopt de index van de orderpositie nog op tot 84,5. Desondanks neemt de ontevredenheid over de orderpositie toe en over de orderontvangst zijn de ondernemers net zo ontevreden als in april. Ook neemt per saldo het percentage producenten dat de voorraad gereed product te groot vindt weer toe.

Hoewel de fabrikanten voor de periode juni tot en met augustus een toename van de bedrijvigheid en hogere afzetprijzen verwachten, denkt toch per saldo 1 op de 4 dat het aantal werknemers zal afnemen.

2. Timmerindustrie

Van april op mei daalt de bedrijvigheid in de timmerindustrie, terwijl een stijging gebruikelijk is voor de tijd van het jaar. Ook de waarde van de totale orderontvangst neemt af. Dit is met name het gevolg van de daling van de voor deze industrie belangrijke binnenlandse orders. Die uit het buitenland blijven overigens gelijk. De afname van de orderontvangst heeft meteen zijn weerslag op de index van de orderpositie, die met 4 indexpunten daalt tot 88,3. De stemming wordt er dan ook niet beter op, integendeel. Over de orderontvangst zijn de producenten zeer fors teleurgesteld. En over de orderpositie zijn ze nog minder te spreken dan in april. Per saldo vindt 13 procent van de ondernemers de voorraad gereed product te groot.

Voor juni tot en met augustus verwachten de fabrikanten een toename van de bedrijvigheid bij stabiele afzetprijzen. Ook in de timmerindustrie verwacht per saldo 1 op de 4 ondernemers dat het personeelsbestand zal krimpen.

3. Meubelindustrie

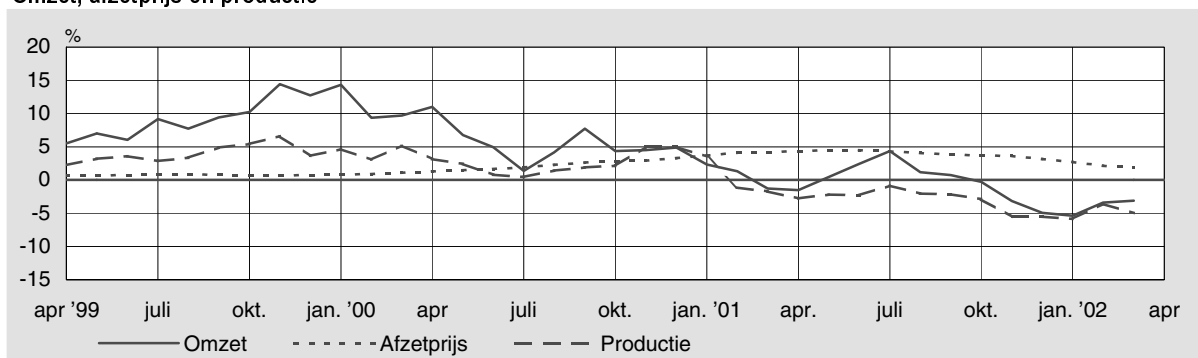
De meubelindustrie heeft in vergelijking met april in mei de bedrijvigheid licht opgevoerd. De waarde van de orderontvangst uit het buitenland is fors lager dan in april. Daarentegen is die van de binnenlandse orderontvangst juist flink hoger. Voor de totale orderontvangst resulteert dit per saldo toch nog in een toename, terwijl op basis van het seizoen op een daling gerekend mocht worden. Ondanks deze positieve ontwikkeling zijn de fabrikanten veel minder te spreken over de orderontvangst dan in april. Ook zijn ze flink negatiever over de orderpositie; de index van de orderpositie loopt met 2,5 indexpunt terug tot 100,7. Over de voorraden gereed product is men, net als in april, nauwelijks ontevreden.

De fabrikanten verwachten dat de bedrijvigheid in de periode juni tot en met augustus verder zal toenemen. Daarnaast denken ze hun producten tegen een hogere prijs kunnen verkopen. Tenslotte voorziet bijna 1 op de 3 fabrikanten dat het aantal personeelsleden zal afnemen.

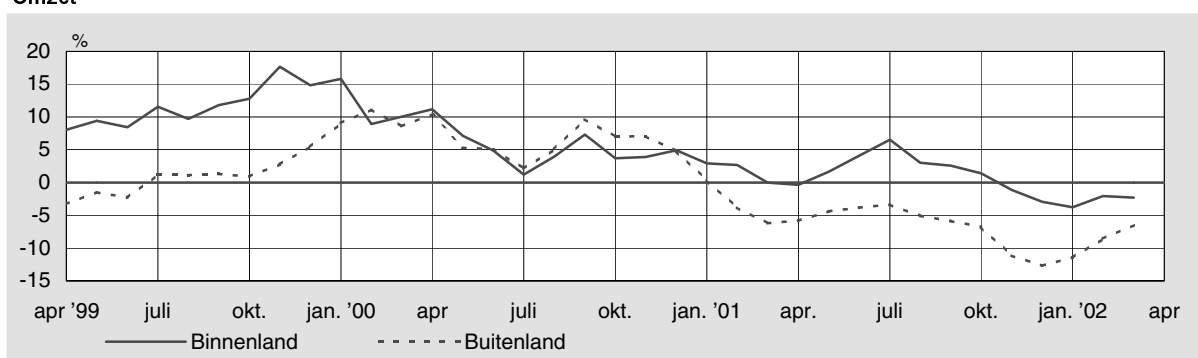
Verwachtingen

Voor de totale branche geldt dat de ondernemers een toename van de bedrijvigheid verwachten in de periode juni tot en met augustus. Verder voorzien ze een lichte stijging van de afzetprijzen. Bijna 3 op de 10 fabrikanten verwachten dat het aantal werknemers zal afnemen.

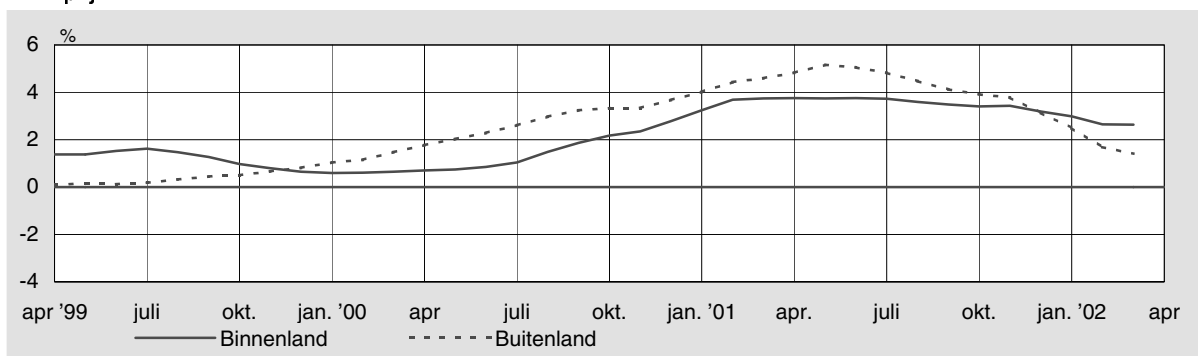
Omzet, afzetprijs en productie

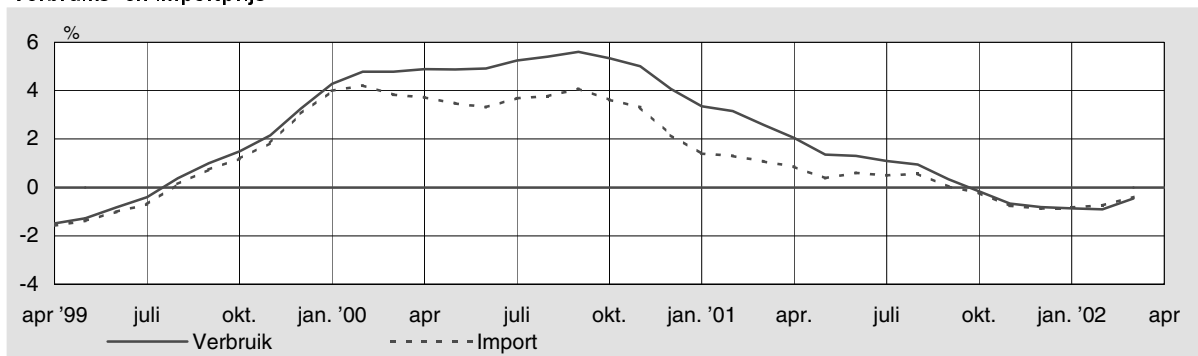
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		2000	2001	2001		2002	2001		2002				
				1e kw.	2e kw.	4e kw.	1e kw.	mrt.	apr.	feb.	mrt.	apr.	
		1995=100											%
Omzet (waarde)		132,2	131,9	128,3	141,4	136,2	123,6	146,0	130,4	122,9	135,3	130,4	0,0
binnenland		137,4	139,1	134,2	150,4	145,6	131,0	153,9	138,4	130,5	144,8	138,9	0,4
buitenland		115,6	108,4	109,2	112,5	106,2	99,6	120,5	105,0	98,6	104,8	102,9	-2,0
Afzetprijs		104,9	109,2	108,0	109,2	109,9	110,3	108,1	109,1	110,5	110,2	110,9	1,7
binnenland		106,4	110,2	109,4	109,9	111,0	112,3	109,5	109,8	112,5	112,2	112,7	2,6
buitenland		103,8	108,4	106,9	108,7	109,0	108,7	107,0	108,5	108,9	108,6	109,5	0,9
Verbruiksprijs		107,5	108,7	109,5	108,5	108,1	108,5	109,5	108,4	108,4	108,7	108,6	0,2
import		105,5	105,9	106,4	105,6	105,4	105,6	106,4	105,5	105,6	105,8	105,5	0,0
Productie (volume gemiddelde dag)		113,8	110,7	107,0	119,8	113,4	103,2	114,2	118,9	105,4	109,7	110,9	-6,7
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		113,8	112,3	108,7	118,3	116,3	.	.	.	.	.	.	-1,0
Aantal bedrijven ²⁾	1000	10,0	10,2										
Uitgesproken faillissementen	1	82	82	15	17	20	27						
Aantal werkdagen	1	254	254	64	61	64	63	22	19	20	21	20	
Energieverbruik	PJ	43	.	11	11	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Hout- en bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Gemidd. laatste 12 mnd.	
		2000	2001	2001		2002	2001		2002				
				1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.	apr.	mei	apr.		mei
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		5	-4	-4	-6	-5	-3	0	-10	-2	-6	5	-3
binnenlandse markt		8	-4	-2	-5	-5	-4	4	-10	0	6	12	0
buitenlandse markt		0	-7	-2	-11	-9	-5	-3	-13	-5	-30	-23	-10
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		9	-2	4	2	-9	-3	3	-5	5	-8	3	-2
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,0	83,5	85,8	84,3	82,8	81,1	80,8					82,3
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	70	76	79	74	77	72	66					72
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	7	16	9	16	14	24	28					21
tekort aan arbeid	%	16	6	8	7	7	2	3					5
te geringe productiecapaciteit	%	4	1	1	0	0	1	0					0
overige belemmeringen	%	3	2	3	3	2	1	3					2
Orderpositie	⁴⁾	99,2	96,2	100,0	96,7	94,4	93,7	92,9	97,1	97,7	94,1	93,3	93,8
Beoordelingen:													
orderontvangst		1	-21	-8	-22	-28	-26	-35	-24	-21	-26	-40	-30
orderpositie totaal		7	-17	-3	-14	-25	-27	-22	-13	-15	-25	-32	-24
orderpositie buitenland		-4	-32	-30	-35	-38	-27	-26	-36	-33	-26	-27	-30
productiecapaciteit		-7	8	-2	10	11	14	19					14
voorraden gereed product		4	12	11	12	13	10	8	12	10	7	9	10
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		13	-1	2	0	0	-5	-4					-2
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-3	-5	-3	-11	0	-6	-13					-8
buiten Europese Unie		1	-4	-2	-10	0	-5	-8					-6
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		20	3	16	-3	-20	17	-2					-2
bedrijvigheid komende 3 mnd		12	5	18	4	6	-10	16	11	6	13	8	5
verkoopprijs komende 3 mnd		25	15	20	6	6	28	8	7	6	9	7	12
personeelssterkte komende 6 mnd		7	-12	1	-8	-17	-24	-21					-18
toe- of afname personeelssterkte	%	0,2	-0,6	0,9	-1,1	-1,0	-1,1	-0,9					-1,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Tabel 7.3

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
					<i>mln euro</i>	
Andere delfstoffen	14				550	618
w.o.						
Kiezelzand, kwartszand of industrieel zand	14.21.11.50	mln kg	8 480	11 095	61	63
Zand voor de bouw, excl. metaalhoudend	14.21.11.90	mln kg	11 668	12 668	54	54
Grind, keistenen, vuurstenen en rolstenen	14.21.12.10	mln kg	5 328	x	38	x
Minerale stoffen, zoals tuinaarde, potgrond, mergel, teelaarde als grondverbeteraar, meerschuur, amber, stukken en scherven van aardewerk	14.30.13.90	mln kg	-	-	72	135
Hout en producten van hout en kurk (excl. meubelen), artikelen van riet	20				1 586	1 594
w.v.						
<i>Hout, gezaagd, geschaafd of geïmpregneerd</i>	20.1				47	39
<i>Fineer, duplex-, triplex- en multiplexhout, meubelplaat, spaanplaat, vezelplaat en andere panelen of platen</i>	20.2				53	45
<i>Schrijn- en timmerwerk voor bouwwerken</i>	20.3				1 108	1 155
w.o.						
Ramen en raamkozijnen van hout	20.30.11.10	st	.	.	424	436
Deuren van hout en houtvezelplaat, incl. kozijnen en drempels	20.30.11.50	1 000 st	2 930	2 469	216	214
Timmerwerken voor bouwwerken, zoals panelen, wanden, trappen, hout- en dakconstructies e.d., excl. deuren, ramen, kozijnen e.d.	20.30.13.00	kg	.	.	195	215
Geprefabriceerde bouwwerken van hout	20.30.20.00		-	-	220	244
<i>Houten emballage</i>	20.4				268	246
w.o.						
Pallets en opzetframes voor pallets, van hout	20.40.11.33	mln st	23	22	175	157
<i>Overige artikelen van hout; artikelen van kurk, van riet en van vlechtwerk</i>	20.5				110	109
w.o.						
Houtwaren, zoals graf- en crematiekisten, klerhangers, spoelen, clossen, gordijn- en jaloezierollen, heften voor tafelmessen, excl. opzetframes voor pallets	20.51.14.50		-	-	94	92
Overige niet-metaalhoudende minerale producten	26				4 822	4 833
w.v.						
<i>Glas en producten van glas</i>	26.1					
<i>Vlakglas</i>	26.11				151	168
<i>Gevormd en bewerkt vlakglas</i>	26.12				275	266
w.o.						
Geharde glasplaten (veiligheidsglas), excl. voor vervoermiddelen	26.12.12.30	1 000 m ²	1 682	1 405	56	54
Meerwandig glas voor isolatiedoeleinden	26.12.13.30	1 000 m ²	4 231	4 015	143	148
<i>Glasvezels</i>	26.14				239	223
<i>Niet-voorstevaste keramische producten, excl. die voor de bouw</i>	26.2				104	113
<i>Keramische tegels en plavuizen</i>	26.3				96	89
<i>Bakstenen, tegels en andere bouwmaterialen, van gebakken klei</i>	26.4				380	355
w.o.						
Bakstenen (niet vuurvast, in waalmaat)	26.40.11.10	1 000 st	1 538	1 397	277	260
<i>Cement, kalk en gips</i>	26.5				x	x
<i>Werken van beton, gips en cement</i>	26.6				2 257	2 350
w.o.						
Bouwblokken en stenen van cement, beton, kalk e.d. (in waalmaat)	26.61.11.30	mln st	1 599	1 518	165	161
Producten van beton voor woning- en utiliteitsbouw, grond-, weg- en waterbouw en agrar. toepassingen, excl. bouwblokken en stenen van beton	26.61.11.50	mln kg	8 032	7 504	442	442
Geprefabriceerde bouwelementen van beton, zoals heipalen en oplangers, vloer-, wand- en gevelelementen, kolken, putten	26.61.12.00	mln kg	7 361	8 681	958	1 041
Buizen van beton of kunststeen	26.61.13.00	mln kg	417	384	44	44
<i>Werken van gips voor de bouw</i>	26.62					
w.o.						
Stortklaar beton, niet vuurvast	26.63.10.00	1 000 m3	5 793	5 271	434	439
Niet-voorstevaste mortel en beton, excl. stortklaar beton	26.64.10.00	1 000 m3	960	.	70	78
<i>Steen en werken daarvan</i>	26.7				x	x
<i>Schuur-, slijp- en polijstmiddelen</i>	26.81				x	x

Tabel 7.3 (slot)

Industriële verkopen: producten van hout en bouwmaterialen, meubels en overige

	code	eenheid	hoeveelheid		waarde	
			2000	2001 ¹⁾	2000	2001 ¹⁾
			<i>mln euro</i>			
<i>Overige niet-metaalhoudende minerale producten n.e.g.</i>	26.82				510	461
w.o.						
Bedekkingsmateriaal van asfalt, bitumen, teer en dergelijke producten, op rollen	26.82.12.53	mln m ²	30	29	58	60
Bitumineuze mengsels van natuurlijk asfalt, natuurlijk bitumen, petroleumbitumen, minerale teer, teerpek of koudasfalt	26.82.13.00	mln kg	1 250	x	77	31
Meubelen; overige goederen en producten n.e.g.	36				2 876	2 854
w.v.						
<i>Stoelen, banken en andere zitmeubelen</i>	36.11				657	605
w.o.						
Zitmeubelen met metalen onderstel, opgevuld	36.11.11.70	1 000 st	.	391	93	85
Zitmeubelen met houten romp of geheel van hout, opgevuld	36.11.12.50	1 000 st	648	636	231	229
Zitmeubelen met kunststof onderstel of geheel van kunststof	36.11.13.00	1 000 st	6 576	x	61	x
<i>Kantoor- en winkelmeubilair</i>	36.12				682	646
w.o.						
Bureaus (compleet, incl. ladeblok) met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm	36.12.11.30	1 000 st	369	118	127	77
Kantoormeubilair, met metalen onderstel of geheel van metaal, hoogte max. 80 cm, excl. bureaus	36.12.11.50	1 000 st	590	1 267	65	88
Kantoormeubelen met metalen onderstel of geheel van metaal en hoogte meer dan 80 cm, deurkasten, rolluikkasten en kasten met kleppen	36.12.11.73	1 000 st	250	211	71	62
Meubels en interieurs met houten onderstel of volledig van hout en betimmeringen van hout, voor bedrijven, cafe's, winkels, schepen e.d.	36.12.13.00	st	.	.	341	360
<i>Keukenmeubelen</i>	36.13				267	250
w.o.						
Keukenelementen met houten onderstel of volledig van hout	36.13.10.50	1 000 st	1 510	.	241	225
<i>Andere meubelen</i>	36.14				559	536
w.o.						
Meubelen met metalen onderstel of volledig van metaal, excl. zitmeubelen, kantoormeubelen e.d.	36.14.11.00	kg	.	.	198	200
Slaapkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout	36.14.12.30	1 000 st	690	702	69	60
Woonkamermeubelen met houten onderstel of volledig van hout, zoals tafels, bergmeubelen en kleinmeubelen	36.14.12.50	1 000 st	458	411	109	104
Meubelen met kunststof onderstel of volledig van kunststof, excl. zitmeubels	36.14.14.30	1 000 st	4 694	3 858	55	52
Delen voor meubelen van hout, excl. voor zitmeubelen	36.14.15.50		.	.	47	47
<i>Matrassen</i>	36.15				150	155
w.o.						
Springbakken, spiraalmatrassen en andere bedbodems	36.15.11.00	1 000 st	434	369	59	58
Matrassen met binnenvering	36.15.12.70	1 000 st	294	304	59	63
<i>Sieraden en munten</i>	36.2				67	55
<i>Muziekinstrumenten</i>	36.3				17	15
<i>Sportartikelen</i>	36.4				24	29
<i>Spellen en speelgoed</i>	36.5				48	55
<i>Overige producten n.e.g.</i>	36.6				405	509
w.o.						
Kaarsen	36.63.75.00	mln kg	x	x	x	x

¹⁾ Voorlopige cijfers.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen maandelijks één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel	Auteur(s)	Maand
Het world wide web in de industrie 1995-2002	Kees van den Berg Masja van Bommel	juli 2002
Bedrijfsopleidingen in de industrie	Martje Roessingh	april 2002
Industriële innovatie, deel 2: loont innoveren?	Gerhard Meinen	februari 2002
Industriële innovatie, deel 1: ontwikkelingen tot en met 1999	Gerhard Meinen	januari 2002
Ontwikkelingen in de sociale werkvoorziening	Margot de Steur	november 2001
Elektronische netwerken in de industrie 1995-2001	Kees van den Berg Masja van Bommel	oktober 2001
De gevolgen van MKZ voor de slachterijen en vleesverwerking	Margot de Steur	september 2001
Vacatures in de Industrie	Martje Roessingh	april 2001
Innovatie bij groot en klein	Gerhard Meinen	april 2001
Investeringsverwachtingen industrie 2001 en 2001	Petra Brocke	maart 2001
De Nederlandse tabakverwerkende industrie	Margot de Steur	januari 2001
Conjunctuuronderzoek MKB Industriemonitor 2000	Marjolein van Eekelen	november 2000
De invloed van grote buitenlandse ondernemingen in de Nederlandse economie	Bert Diederer	oktober 2000
Bedrijfsafvalstoffen vrijgekomen bij de nijverheid, 1998	René Jolly, Paul Klein	september 2000
Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	André Meurink	juli 2000
Internet in de Industrie 1995-2000	Kees van den Berg Andries Kuipers	juli 2000
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	Wim Koopman Ab Mulder	juli 2000
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 2000	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Meer informatie over deze producttabellen vindt u op "Statline" in de tabel "Verkopen industrie". U kunt Statline vinden op onze website: <http://www.cbs.nl>.

Het nummer van de Industriemonitor dat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode		Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor
2001	jaar	hoeveelheid	juli 2002
	jaar	waarde	juli 2002
	4 ^e kw	waarde	juni 2002
	3 ^e kw	waarde	juni2002
	2 ^e kw	waarde	februari 2002
	1 ^e kw	waarde	november 2001
2000	jaar	hoeveelheid	juli 2002
	jaar	waarde	juli 2002
	4 ^e kw	waarde	juni 2002
	3 ^e kw	waarde	juni 2002
	2 ^e kw	waarde	februari 2002
	1 ^e kw	waarde	november 2001
1999	jaar	hoeveelheid	juli 2001
	jaar	waarde	februari 2002
	4 ^e kw	waarde	augustus 2001
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1998	jaar	hoeveelheid	juli 2000
	jaar	waarde	juli 2000
	4 ^e kw	waarde	juni 2000
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1997	jaar	hoeveelheid	juli 1999
	jaar	waarde	juli 1999
	4 ^e kw	waarde	juni 1999
	3 ^e kw	waarde	februari 2001
	2 ^e kw	waarde	november 2000
	1 ^e kw	waarde	september 2000
1996	jaar	hoeveelheid	september 1998
	jaar	waarde	september 1998
	4 ^e kw	waarde	april 1997
	3 ^e kw	waarde	februari 2000
	2 ^e kw	waarde	november 1996
	1 ^e kw	waarde	september 1999

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al meer dan 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op internet is veel informatie te vinden. Hier vindt u Statline, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Onze informatie is in principe gratis. Dat houdt in dat telefonische inlichtingen gratis worden verstrekt en dat publicaties gratis toegankelijk zijn bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infoservice

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infoservice. Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u bij deze dienst terecht.

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (bp)

Bruto Binnenlands Product tegen basisprijzen. Dit is exclusief het saldo van productgebonden indirecte belastingen en de productgebonden prijsverlagende subsidies.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de

vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is, vergeleken met de vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de afgelopen maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedroeg in de verslagmaand ca. ....%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

De concurrentiepositie³ van ons bedrijf is in de afgelopen 3 maanden op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Vervolg van variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vergeleken met de vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet / verkopen'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en / of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl. ....

Verwachting bedrijvigheid

Vergeleken met de afgelopen maand zal het gemiddelde productieniveau in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal in het komende kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in het komend halfjaar naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting toe- of afname personeelssterkte

Bij toe- of afnemen (van de personeelssterkte) het percentage vermelden: ca. ...%.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurtest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgelden, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene

economische situatie en de eigen financiële situatie. Van iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule= 10^{15} joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas.

Faillissementen

Het gaat bij de reeks Faillissementen om alle uitgesproken faillissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumewikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijs-mutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantiepremies die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen, BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers.

Productenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight).

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegerekend.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdagen en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor.

SBI Rubriek in Industriemonitor

	<i>Voedings- en genotmiddelenindustrie</i>
15	Voedingsmiddelen- en drankenindustrie
16	Tabakverwerkende industrie
	<i>Textiel-, kleding- en lederindustrie</i>
17	Textielindustrie
18	Kleding- en bontindustrie
19	Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)
	<i>Papier- en grafische industrie</i>
21	Papier(waren)- en karton(waren)industrie
22	Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media
	<i>Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie</i>
23	Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie
24	Chemische industrie
25	Rubber- en kunststofverwerkende industrie
	<i>Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie</i>
27	Basismetalaalindustrie
28	Metaalproductenindustrie
29	Machine- en apparatenindustrie
30	Kantoormachine- en computerindustrie
31	Elektrische machines en apparatenindustrie
32	Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie
33	Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)
34	Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers
35	Overige transportmiddelenindustrie
	<i>Hout-, bouwmaterialen en overige industrie</i>
20	Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)
26	Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie
36	Meubel- en overige industrie

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 588 blz., € 25,-.

ISSN 0924-2686. Kengetal: A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijke Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

Wekelijks, ca. 10 blz. € 70,50 per jaar.

ISSN 0166-9680.

INDEX

Het CBS-magazine met een geheel eigen vormgeving. INDEX geeft vanuit de statistische optiek een brede kijk op de vele economische en sociale aspecten van de samenleving. Veel themanummers met daarnaast een aantal gevarieerde onderwerpen.

Jaarlijks 10 nummers, ca. 32 blz., € 90,00 per jaar.

ISSN 1380-7447. Kengetal: A-152.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare een breed en samenhangend overzicht te geven van de economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde.

Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 212 blz., € 12,93.

ISSN 1386 – 1042. Kengetal: P-19.

Kennis en economie 2001

Kennis wordt tegenwoordig als de vierde productiefactor gezien naast de traditionele factoren: land, arbeid en kapitaal. In de publicatie *Kennis en economie 2001* staan de uitkomsten van de R&D-enquête over 1999 centraal. Naast de vergelijking met Nederlandse gegevens van voorgaande jaren, worden de uitkomsten ook in een internationaal perspectief geplaatst: de cijfers van andere landen binnen de EU en de OESO worden hier ook gepresenteerd.

Jaarlijks, 200 blz., € 28,50.

ISBN 903572955 2. Kengetal: K-300

De digitale economie 2001

Deze nieuwe CBS-publicatie beschrijft de omvang en groei van de binnenlandse ICT-sector. Het gebruik van internet door huishoudens. De activiteiten door het Nederlandse bedrijfsleven op internet en andere elektronische netwerken. Daarnaast worden genoemde ontwikkelingen in Nederland vergeleken met die in de ons omringende landen.

Jaarlijks, 186 blz., € 14,75. Kengetal: P-34.

ISSN 1568-2773.

Nationale Rekeningen

Deze publicatie geeft een compleet overzicht van de stand en de ontwikkeling van onze economie. Bevat gedetailleerde gegevens over de bedrijfstakken, over groepen producten en over ondernemingen, huishoudens en overheid.

Jaarlijks, 248 blz. € 38,57. Kengetal: P-2.

ISSN 0168-3489

De Nederlandse conjunctuur

Met de in 2000 opgestarte publicatie *De Nederlandse conjunctuur* wordt op basis van de vele CBS-conjunctuurgegevens een gedetailleerd, samenhangend overzicht gegeven van de recente ontwikkelingen in de Nederlandse economie. De samenhang wordt onder andere bereikt door het gebruik van de uitkomsten van de Kwartaalrekeningen, die een systematische beschrijving van de economie geven.

Kwartaal, 34,- per jaar.

ISSN 1566-3191. Kengetal: P-104

Maandstatistieken

Het CBS publiceert naast de Industriemonitor nog een aantal andere maandelijke periodieken. Enkele zijn:

Sociaal-Economische Maandstatistiek

Maandelijks, ca. 80 blz., € 109,50 per jaar.

ISSN 0168-549X. Kengetal: V-4.

Maandstatistiek van de Prijzen

Maandelijks, ca. 115 blz., € 109,50 per jaar.

ISSN 0166-9486. Kengetal: U-2.

Financiële Maandstatistiek

Maandelijks, ca. 50 blz., € 92,50 per jaar.

ISSN 1381-6780, Kengetal: O-1.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

De CBS-website is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload.

StatLine

StatLine is de gratis elektronische centrale databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie in de vorm van tabellen, teksten en grafieken. Alle resultaten kunt u bekijken, printen of exporteren. StatLine bevat tevens tijdreeksen over vele maatschappelijke en economische onderwerpen, over de regio en de conjunctuur. U kunt StatLine vinden op onze website: <http://www.cbs.nl/> of direct via: <http://StatLine.cbs.nl/>

StatLine op cd-rom

StatLine is tegen geringe kosten ook op cd-rom te bestellen. U kunt StatLine dan op een intranetomgeving plaatsen of gebruiken op een computer zonder internetverbinding.

10 keer per jaar. € 85,50 per jaar, € 10,50 per exemplaar.

Kengetal: A159cd.

De publicaties van het CBS kunnen besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, tel. (045) 570 70 70, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.